

MODÜL 1

ÖĞRENME VE ÖĞRETME SÜREÇLERİ

FÖY
(FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM YAKLAŞIMI)1
FÖY (KURAMSAL TEMELLERİ)

- * Eğitimde **bireysel farklılıkların** önemi arttı.
- * Tüm öğrenciler **farklıdır**.
- * Öğretim **stratejilerinin çeşitliliği** → öğrencilerin çeşitliliği demek.
- * **GARDNER**'in → **Çoklu Zekâ Teorisinden** ve
- * **BLOOM**'un → **Taksonomisinden** ilham alır.

FÖY (DAYANAKLARI)

- 1) **JEAN PİAGET**'in → **Bilişsel Gelişim Kuramına**,
- 2) **YIGOTSKY**'nin → **Yakınsal Gelişim Alanına**
- 3) **GARDNER**'in → **Çoklu Zekâ Kuramına**,
- 4) Beyin temelli öğretim araştırmalarına
- 5) Öğrenme stillerine **dayanır**.

JEAN PİAGET (Bilişsel Gelişim Kuramı)

- * Öğrencilerin
- Art arda **zihinsel** temsillerin **parçalanması** ve
- **Yeniden yapılandırılması** yoluyla
- **Nasıl öğrendiklerini** ortaya çıkaran **İLK** kişi.
- * **PİAGET**'e göre **çocuk**,
- Dünya üzerinde **hareket** ederek ve
- Dünyaya ilişkin yaptığı kavramsallaştırmaları birbirine **bağlayarak öğrenir**.

YIGOTSKY (Yakınsal gelişim alanı)

- * **Öğrenme aşamaları**na ilişkin **PİAGET**'ci anlayışa bir şekilde **atıfta** bulunur.
- * **Yakınsal gelişim alanı**:
- **Çocuk yalnızken - yardım aldığı an arasındaki mesafe** olarak tanımlar.
- (**Çocuğun bağımsız çalışma yoluyla yapabildiği gerçek gelişim seviyesi ile bir yetişkin veya akranlarıyla iş birliği içindeyken yapabileceği potansiyel gelişim seviyesi arasındaki mesafe** olarak açıklamaktadır.)

YIGOTSKY

- * **FÖY**'in **teorik çerçevesini** oluşturur.
- * **Sosyal gelişim yapılandırmacı öğrenme teorisinin ilkeleri**:
- 1) Öğretmen-öğrenci → **iki taraflı öğrenmeyi teşvik eden sosyal etkileşimler** önemli.
- 2) Bireyin kendisinden **daha bilgili** birine (öğretmen, koç...) **ihtiyacı** vardır.
- 3) **Kendileri** veya bir **rehber** eşliğindeki görevde **daha etkili** bir şekilde **öğrenirler**.

GARDNER (Çoklu Zekâ Kuramı)

- * **Her öğrencinin düşünme ve öğrenme** konusunda **güçlü** tarafları bulunmaktadır.
- Bu **güçlü** taraflarını kullanarak **daha kolay öğrenir** ve **üretirler**.

- * **FÖY** uygulayan bir **öğretmen**;
- Sınıfını **tanır** ve
- Onların **her birinin güçlü ve zayıf yönlerini besler**.
- (Gelişimsel olarak en üst düzeye çıkarmak için)

- * **Farklılaştırılmış bir sınıf ortamında öğretim süreci**
- **Zekâ alanlarına göre şekillendirilir**.

- * **Bu noktada BLOOM'un Taksonomisi**: (6 üst düzey düşünme becerisi)

→ **öğretmenlerden**

- (a) hatırlama, (b) kavrama, (c) uygulama,
(d) analiz, (e) sentez ve (f) değerlendirme noktasında
- * **Derslerin uygunluğunu ve karmaşıklığını** göz önünde bulundurmalarını **bekler**.

FÖY (TEMEL İLKELERİ)

Etkili bir farklılaştırmanın (İlgili literatüre göre)

- * En az 7 (**yedi**) temel ilkesi vardır.
- * Bu ilkeler **isteğe bağlı değildir**.

1. **Güçlü bir sınıf topluluğu**, grup üyelerinin her biri için öğrenmeyi destekler.
2. **Nitelikli öğretim programı** her sınıfa özeldir.
3. Öğrenciler için **ulaşılabilir görevler**
 - Grup içerisindeki **bireysel farklılıkları dengeler** ve
 - **Tüm öğrencilerin kapasitesine saygı** gösterir.
4. Tüm öğrenciler için **yüksek öğrenme hedefleri** içerir.
5. Süreç içerisinde devam eden **değerlendirme duyarlı öğretim** hakkında bilgi verir.
6. Farklılaştırılmış bir sınıfta
 - Kendi **özel** ihtiyaçları için **tasarlanmış görevler** üzerinde **benzer** bir hazırlık düzeyine sahip **akranlarıyla** çalışmaları gereken **zamanlar** vardır.
7. **Esnek sınıf yönetimi**, bir sınıftaki **tüm** öğrenciler için **farklılaştırma** ve **etkili öğrenme** için gerekli yapı ve açıklık **dengesini** sağlar.

UNUTULMAMALI!

- * Sınıflar **farklı** öğrenenlerle doludur:
 - 1) Farklı kültürel **geçmişleri** ve **tecrübeleri**,
 - 2) Öğrenme **tercihleri**,
 - 3) **İlgileri** ve **çoklu zekâ alanları**
- * Bu noktada **FÖY** önemlidir.
 - * Aktif öğrenme fırsatlarını artırır:
 - * Öğrencilerin
 - Öğrenme **geçmişlerini**,
 - **Hazırbulunuşluk** düzeylerini,
 - **İlgi** alanlarını ve öğrenme **profillerini** derslere **dâhil eder...**

TOMLİNSON (FÖY tanımı)

- **Hazırbulunuşluk** düzeyleri,
- **İlgi** alanları ve
- **Öğrenme profillerindeki farklılıklara odaklanıldığında**
 - Öğrencilerin **en iyi öğrendiği** öncülüne dayanan bir **öğretim felsefesidir**.
- * **Öğrenme deneyimi** → **Sosyal** ve **işbirlikçi** bir **süreçtir**
- * Sınıfta olanların **sorumluluğu** önce **öğretmende**, sonra da **öğrencidedir**.

NEDEN FÖY?

- 1) Sınıfta bir **iş birliği** atmosferi oluşur.
- 2) **Zaman** ve **kaynakları esnek** ve **yaratıcı** bir şekilde kullanma.
- 3) **Farklılıkları** barındıran bir topluluk olarak **sınıfı destekler**.
- 4) **Tüm** öğrencilerin **başarısı** ve **faydası** için ortam.
- 5) Birbirlerinden farklılaşır (**Hazırbulunuşluk, ilgi** alanları ve **öğrenme profilleri**)
- 6) Öğretmenin öğrenme ortamındaki farklı öğrenme stillerini destekler.
- 7) Öğrenci **farklılıklarını** dikkate alır.
- 8) Öğrenmenin **içeriğini** ve **sürecinin** planlamasına olanak tanır.
- 9) **Grup** öğrenimini **teşvik eder**.
- 10) **Bireysel** ya da **bağımsız** öğrenme için **fırsatlar** verir.
- 11) Öğretmenler öğrencilerinin **öğrenme ihtiyaçlarının farkındadır**.
- 12) En iyi öğrenecekleri yollar hakkında **verimli seçimlerde yardımcı** olur.

Farklılaştırılmış bir sınıfta öğrenciler;

- * Geçmiş deneyimleri- kültür-dil-cinsiyet-ilgi alanları-hazırbulunuşlukları öğrenme biçimleri-öğrenme hızları-öğrenen olarak öz farkındalık-güven bağımsızlık => özellikleri bakımından **farklılık** gösterirler.

- * **Bu farklılıklar** Öğrencilerin
- **Öğrenme stillerini** ve
- **Öğrenme sürecini** derinden etkiler.

- * **Öğretmenler**
- Her bir öğrenciyi temel içerikle buluşturmak için
- => **Özel** ve **sürekli gelişen planlar** yapmaları önemlidir.

FARKLILAŞTIRMANIN AMACI:

=>Tüm öğrencileri **seviyelerinin** en üst düzeyine **çıkarmaktır**.

FARKLILAŞTIRMANIN UZUN VADELİ HEDEFİ:

=> Yaşam boyu öğrenmeyi **geliştirmek**dir.

ÖĞRENCİLERİN BİREYSEL FARKLILIKLARININ 3 (ÜÇ) ALANI
(Öğrencilerde Bireysel Farklılıklar Başında)

- 1) Hazırbulunuşluk
- 2) İlgi
- 3) Öğrenme Profilleri

=> Öğretmenler öğrencileri bu üç alanı **kapsayacak** şekilde **farklılaştırırlar**.

HAZIRBULUNUŞLUK:

- * Öğrencinin (belirli bir öğrenme alanıyla ilgili)
- => Mevcut bilgi, anlayış ve beceri düzeyini ifade eder.
- * Yetenekten **farklıdır**.
- Belirli bir anlayış veya beceriye yönelik **giriş noktasını** temsil eder.

Hazırbulunuşluk düzeyine göre farklılaştırma yapmanın amacı:

- Gelişimlerinin belirli bir noktasında işi biraz fazla zorlaştırmak
- Yeni zorluk seviyesinde başarı için ihtiyaç duyacakları **desteği** sağlamaktır.

İLGİ:

- * Bireyin **kendisi** için **önemli** olduğunu **düşündüğü** bir konuya
- => **Odaklanmasına** neden olan bir **duyguyu** ifade eder.
- * İlgi, öğrenciler için büyük bir **motivasyon** kaynağıdır.

ÖĞRENME PROFİLLERİ:

- * Bireyin **nasıl öğrendiği** ile ilgilidir.
- Zekâ tercihleri, cinsiyet, kültür veya öğrenme stilleri gibi unsurlardan **etkilenir**.
- * Çoğu insan birçok şeyi **birden fazla yolla** öğrenebilir.
- => **Ancak Bireysel öğrenme tercihleri değişkenlik** gösterebilir.

FARKLIlaştırılmış Öğretim Stratejileri:

1) İstasyon 2) Merkezler 3) Ajanda 4) Karmaşık Öğretim 5) Yörünge Çalışmaları
6) Giriş Noktaları 7) Öğrenme Sözleşmeleri 8) Katlı Öğretimdir.

1) İSTASYONLAR:

*Eş zamanlı çeşitli öğrenme **aktivitelerini** gerçekleştirebilecekleri **merkezlerdir**.
* İstasyonlar, **aynı ortamdadır**.
* Farklı **hazırbulunuşluk** için **farklı** öğrenme görevi ve aktivitesine **yönlendirilir**.

2) MERKEZLER:

*Kısmen **istasyonlara** benzemektedir.
*İstasyonlarda olduğu gibi merkezler de **aynı ortamda** yer alır.
* Fakat istasyondan **farklı** olarak
-Burada **aynı** konunun **farklı yollarla** öğrenilmesi amaçlanır.
* **iki merkez türü kullanılır**:
1) İlgi Merkezi 2) Öğrenme Merkezi

İlgi Merkezleri: İlgi alanlarında çalışmalarını için oluşturulan yerlerdir
Öğrenme Merkezleri: Öğretmek ve pekiştirilmek esastır.

3) ÖĞRENME AJANDALARI:

* Her öğrenci için **farklı görevlerin** verildiği bir uygulamadır.
* Bu uygulamada her öğrencinin bir **ajandası** bulunur.

4) KARMAŞIK ÖĞRETİM:

* Birbirinden **farklı** öğrencilerin **grupları** için geliştirilmiştir.
* Her türlü zekâ, malzeme, stilden faydalanan **küçük grup** uygulamasıdır.

5) YÖRÜNGE ÇALIŞMALARI:

* **Proje** yönteminin **bireysel** uygulanan şeklidir.
* Hazırlanan **projelerin** işlenen konunun **yörüngesi** etrafından seçilmesinden gelir.

6) GİRİŞ NOKTALARI:

* **Üstbilişsel** öğrenme kuramlarına dayanmaktadır.
* öğrencilere **aynı anda farklı** giriş noktalarından **başlama** imkânı sunulur.
* Bu giriş noktaları **çoklu zekâ** alanlarına göre tasarlanmaktadır.

7) ÖĞRENME SÖZLEŞMESİ:

- Eğitim sürecine **aktif** olarak katılmalarını artırmak,
- Onlara **bağımsız çalışma** alışkanlığı kazandırmak
- **Kendi** öğrenmelerinden **sorumlu** olmalarını sağlamak amaçlı **stratejidir**.
=> **Öğretmen** ve **öğrenci** arasında yapılan bir **anlaşmadır**.

8) KATLI ÖĞRETİM:

* Öğrencilerin seviyelerine göre **katlara** yerleştirme anlayışına dayanır.
* öğrencilerin öğrenme stillerindeki **bireysel farklılaşmanın**
=> Getireceği **olumsuzluğu gidermek** amacıyla kullanılır.

?) GRUP ARAŞTIRMALARI:

* Öğretmen öğrencilere **konu seçimi** konusunda **rehberlik** eder
* İlgi alanlarına göre sınıfı **gruplara** ayırır.
* Öğretmen **yol gösterir**

3 FÖY (DEĞERLENDİRME TEKNİKLERİ)

Öğrencilerin değerlendirilmesi 3 (üç) **aşamada** gerçekleştirilir:

1) Öğretimin Başında 2) Öğretim Sürecinde 3) Öğretim Sonunda

ÖĞRETİM ÖNCESİNDE KULLANILAN DEĞERLENDİRME TEKNİKLER

* **Amacı** → **Ön değerlendirme**dir.
* Öğrencilerin konu ile ilgili **ne bildiklerini** tespit etmek
* Öğrenenler için **farklı öğrenme yolları** tasarlanır:

Köşe Kapmaca: Sınıfın köşelerine “neredeyse hiç”, “bazen”, “sıklıkla” ve “kesinlikle” ifadeleri yazan kartlar yerleştirilir. Öğrencinin **köşe seçmesi** istenir.

Kutu Yapma: Kağıda büyük ve (içine) küçük bir **kutu** çizer. “Ne biliyorum?” ve “Ne bilmeliyim?” sorularını yazar ve cevaplandırır.

Evet-Hayır Kartları: *Öğrenciler bir **kartın** bir yüzüne “evet” diğer yüzüne “hayır” yazarlar. Öğrenciler kendi durumlarına uygun olanı **kaldırmalarını** ister.

ÖĞRETİM SÜRECİNDEKİ DEĞERLENDİRME TEKNİKLERİ

* Öğrencilere **öğretmenleri /arkadaşları/ öz değerlendirme** yoluyla
=> **Geri bildirim** fırsatı sunulmalıdır.

GERİ BİLDİRİM:

* Öğrencilerin **ilerlemesinde** önemlidir.
* Öğrenmedeki eksikliklerin **zamanında düzeltilmesine** yardımcı olur.

1) **Parmakla işaretleme:** Öğrenmenin neresinde olduklarını bildirme...

• Başparmak yukarı doğru → konu hakkında çok şey biliyorum,
• Başparmak yana doğru → konu hakkında biraz bilgim var,
• Başparmak aşağıya doğru → konu hakkında çok az bilgim var.

2) **Yumuk yapma:** Bir öz değerlendirme tekniği olarak kullanılabilir. Öğrenciler, Konuyu bilme derecesine göre öğrencinin parmak sayısını artırması istenir

3) **Gerçekle yüzleşme:** Öğrencilerden konuyla ilgili bilgi seviyelerini duygularıyla cevaplamaları istenir.

- Öğrencilere 3 adet kart dağıtılır.

- Bu kartlara **mutlu, sakın** ve **üzüntülü** üç adet yüz resmi çizilir.

ÖĞRETİM SONRASINDAKİ DEĞERLENDİRME TEKNİKLERİ

* **Hedef** → **Bilgi** veya **beceriyi** başarıyla öğrenip öğrenmediğini görmesi...

Bu değerlendirmeler

- Standartlaştırılmış **testler**,

- **Projeler**,

- Öğretmen tarafından oluşturulan **sınavlar/testler**

- **Sözlü** raporlar olabilir.

Farklılaştırılmış Öğretim Süreci Sonunda Kullanılabilecek Bazı Değerlendirme Teknikleri (ek) :

1) **Sarmal Oluşturma:**

- O günün sorularının cevaplarını öğrencilerden kâğıda yazmaları istenir.
- Öğrenciler bir daire oluşturur. Yazdıklarını okur.

2) **Simit Tekniği:**

- Öğretmen tahtaya bir simit şekli çizer.

- Şeklin dış tarafına "**öğreniyorum**" ve iç tarafına "**biliyorum**" ifadeleri yazılır.

3) **Konuşma Halkası:**

- Öğrencilerden üçer kişilik gruplar oluşturulur.

- Öğrencilere A, B ve C isimleri verilir. A, belirlenen konu hakkında konuşmaya başlar ve kendisine işaret verilene kadar devam eder. Sonra B,...

4) **Döngüsel Yansıma:**

- Sınıfın farklı yerlerine üzerine konuların yazılı olduğu kâğıtlar asılır.

- Öğrenciler küçük gruplara ayrılarak köşelere giderler ve burada bulunan kâğıtlara konu hakkındaki düşüncelerini yazarlar.

- Öğrenciler **döngüsel** olarak sınıfın köşelerinde hareket ederler.

5) **Portfolyo:**

- Çok özel **amaçlarla** öğrenci **çalışmalarının** bir araya getirilmesidir.

(Bu amaçlar, hedeflenen kavram ve becerilerin uygulanması ve anlaşılmasının kanıtını destekleyen ölçütlere dayalıdır)

E-portfolyo: öğrencilerin çalışmalarını, projelerini, raporlarını ve hedeflere ulaşma yollarını gösterdiği; diğer belgeleri sergileyebildiği, **dijital** bir koleksiyondur.

* Öğrenci kişisel geri bildirimler ve düşüncelerle kendi kendini değerlendirir.

- **Portfolyo sürecinin ilk aşaması** ürünlerin toplanması aşamasıdır.

(ev ödevleri, projeler, yazılı metinler, zihin haritaları, testler,...)

- **Portfolyo sürecinin ikinci aşaması** ürünlerin seçimidir.

- **Portfolyo sürecinin üçüncü aşamasında** öğrenciler niçin bu parçanın seçildiğini ve hangi kriterleri sağladığını açıklar.

- **Dördüncü aşamada**, öğrenciler bir dahaki sefer ne yapacaklarına, nelere odaklanacaklarına, neyin iyileştirilmesi gerektiğine ve takdir edileceklerin neler olacağına karar verebilirler.

4 FÖY (TEMEL ÖGELERİ) (FARKLIlaştırmanın TEMEL ÖGELERİ)

Etkili bir farklılaşmada Öğretmenlerin; öğrencilerin

- **hazırbulunuşluk** düzeylerine,

- **ilgilerine** veya

- **öğrenme profillerine** göre

→ **farklılaştırabileceği** çeşitli **öğeler** bulunmaktadır:

Farklılaştırmanın Temel Öğeleri:

1) **İçerik** 2) **Süreç** 3) **Ürün** 4) **Öğrenme Ortamı**

Bu öğeler: (Öğrencilerin farklılaştırabileceği öğelerdir)

1) **İçerik:** İçerik, öğretim sürecinin "**girdisi**"dir.

Bu girdi, öğretilmesi beklenen **konuların bütünü** oluşturur.

2) **Süreç:** Bir **öğrenme** deneyiminde,

* Öğrencinin **bilişsel** olarak yapması beklenen

- **Temel** kavramlar, **Genellemeler** ve **Beceriler**

⇒ Süreç aşamasında anlamlandırılır.

* **Süreç**, bilgiyi aktif olarak işleyip anlamlandırmaya çalışmalarlarıyla başlar.

Bu da okulda genellikle "**etkinlikler**" yoluyla gerçekleştirilir.

3) **Ürün:** Öğrencilerin öğrenmelerinin hedeflendiği temel **bilgi** ve **becerileri**

- **Süreç** içerisinde öğrendiklerini, anladıklarını ve yapabildiklerini gösterme yoludur.

* ürün, öğrencinin **bildiğini ortaya koymaya** yönelik **bireysel yorumudur**.

4) Öğrenme Ortamı:

* Öğrenme ortamını

- Öğrencilerin hem **bireysel** hem de bir **bütün** olarak **bir arada** çalışmalarını **sağlayan bütün etmenler** açısından düşünmeliyiz.
- Bu **etmenler görünür** veya **görünmez** olabilir.

* Etkili bir öğrenme ortamında (öğrencileri öğrenmeye davet eden unsurlar)

- Sınıfın görünümü, organizasyonu ve yapısı, renklerin **çekiciliği**,
- Öğrenci çalışmalarının **etkili sunumları**
- Hem bireysel hem de **ortak çalışma** için alanlar,
- Araç ve gereçlere **kolay erişim**,
- Dikkati büyük ölçüde **akran iş birliğine odaklayan** mobilya düzenlemeleri
- Kaliteli çalışmayı desteklemek için görünür **ipuçları**...

* Bu sınıf ortamın tersi öğrenmeyi **azaltabilir!**

(Fiziki ortamı kısır, sıkıcı, sıkışık, öğretmen odaklı, dikkat dağıtıcı veya sınırlayıcı)

Not: fiziksel iklimden daha önemli olan unsur, sınıfın **duygusal iklimi**dir.* Öğrenciler kendilerini daha **güvende** hissetmelerinde **duygusal iklimi** önemlidir:

- İhtiyaç hâlinde **yardım** isteyebildikleri,
- Sorularına **yanıt** alabildikleri,
- Düşüncelerini **rahatça** ifade edebildikleri
- **Hoşgörü** ile karşılandıkları bir ortam

* Öğrenme ortam (duygusal iklim) tarafından **desteklenir**.

- Bu ortam her öğrenciye **=>Güvenli, onaylayıcı, zorlayıcı ve destekleyici** hissettiren bir ortamdır.

* Etkili bir farklılaşmada (FÖY) ortam önemlidir.

* Bu ortam öğrencilerin öğrenme ihtiyaçlarına göre uyarlanmalıdır:

- Öğretmen; **bilişsel, duyuşsal ve fiziksel** ihtiyaçlara **uyum** sağlar ve **yanıt** verir.
- Öğretmen, öğrenci doğasındaki **farklılıklara saygı** duyar ve onları **destekler**.
- Öğretmen ve öğrenciler, günlük rutinler ve sınıf işleyişinde kararda etkilidir.
- Öğrenciler hem **fiziksel** hem de **duygusal** olarak kendilerini **güvende** hissederler.
- Bireysel **farklılıklar doğal ve olumlu** kabul edilir.
- Öğrenciler, birbirlerine **saygı duymayı** ve birbirlerini **desteklemeyi** öğrenirler.
- Sınıfın fiziksel düzenlemeleri esnekler.
- Sınıf öğrencilerin çeşitli **öğrenme seçeneklerine** erişimini **destekler**.

* **Farklılaştırılmış öğretim Farklılaşmanın Temel Öğelerine** vurgu yapar.
(İçerik-Süreç-Ürün-Öğrenme Ortamı)

* Öğretmen

=>Farklılaşmanın Temel Öğ.ni öğrenci çeşitliliğine yanıt olarak **değiştirebilir**.

* Bu dört unsurun **değiştirilmesi** öğrencilerin

=> **Hazırbulunuşluk, ilgi alanları ve öğrenme profilleri** aras. farklılıklara "yer açar"

1. FARKLIlaştırılmış Öğretimde Öğretmen Rollerini

* Öğrenciler okula hem **bilişsel** hem de **duyuşsal** ihtiyaçlarla gelir.
(Maslow, ihtiyaçlar hiyerarşisinde ana hatlarıyla bu ihtiyaçları belirlemiştir)* Öğretmenler bu **ihtiyaçlara** farklı yollarla **cevap verirler**.

Öğretmenlerin öğrenci ihtiyacına yönelik **tepkisini** ve öğrenci **faydaları** açısından **kalitesini** belirleyici **faktörler** vardır:

1. Faktör: **Öğretmenlerin** eylemlerini şekillendiren **felsefesi**
2. Faktör: Öğretmenin belirli bir **eylem planını oluşturma** ve **takip etmeye** yönelik **yetkinlik düzeyidir**.

* Genellikle bu iki faktör "**istek**"(**felsefe**) ve "**beceri**"(**yetkinlik**) olarak düşünülür.

*Farklılaştırılmış bir sınıfta öğretmenlerin iletmeleri beklenen belirli **mesajlar** vardır.

*Bu mesajlar:

- **Çeşitli** şekillerde ve **zaman** içinde,
- Hem **bireysel** olarak hem de bir **bütün** olarak
- **Tutarlı** bir şekilde iletilmelidir.

* **Bu mesajlar:****Davet mesajı:** Memnuniyet ve çalışma isteğini dile getirme

"Burada olmanızdan, sizi daha iyi tanıyacak olmaktan çok memnunuz ve sınıfa önemli deneyimler ve özellikler getirdiğinizi farkındayım. Burayı sizin için değerli bir öğrenme ortamı yapmak için elimden geleni yapmaktayım."

Yatırım mesajı: Kendisinin çalışacağını söylemesi ve öğrencilerden de istemesi
Bu sınıfta ve dünyada önemli olduğumuzdan, olabildiğince hızlı ve çok büyümenize yardımcı olmak için çok çalışacağım. Başarınız çabamızdan kaynaklanacağı için sizden de çok çalışmanızı isteyeceğim.

Kalıcılık mesajı: Başarısızlıkta yılmama ve birlikte üstesinden gelme

Her zaman ilk denemenizde her şeyi doğru yapamayabilirsiniz. Ben de sizin için ve sizinle birlikte başarınızı geliştirecek yaklaşımlar bulmak için çalışacağım. Sizden asla vazgeçmeyeceğim.

Fırsat mesajı: Öğrencinin kendisini geliştirmesi için fırsatlardan bahsetme

Gençsiniz ve dünyada var olan olasılıkları yeni öğreniyorsunuz. Kendinizi çeşitli ortamlarda, çeşitli rollerde ve çeşitli içeriklerle görmeniz için sizlere fırsatlar sunmaktayım. Bu, geleceğe hazırlanmanız ve sizin için var olan olasılıkları görüp heyecanlanmanız için bir fırsattır.

Düşünme mesajı: Öğretmenin yapması gerekenleri, kendisinden ve öğrencilerden beklentileri Sizi dinleyeceğim, sizden öğreneceğim, sizi sınıfta çalışırken gözlemleyeceğim, ilerlemenizi inceleyeceğim ve rehberliğinizi isteyeceğim. İşimi ve sizin için nasıl çalıştığımı mümkün olduğunca sık düşüneceğim. Daha bilinçli ve etkili bir öğretmen olabilmek için kendimden bunu bekliyorum. Daha bilinçli ve etkili bir öğrenci olabilmem için sizden de ayısını isteyeceğim.

*Farklılaştırılmış öğretim (FÖY):

=> Öğretmenin, öğrencilerin ihtiyaçlarına **cevap vermesine** imkân sağlar.

* FÖY'de öğretmen:

-Bilgi iletiminde **yetersiz** kalan **geleneksel** yöntemlerden **farklı** yöntemler takip eder.

=> **Bu yöntemler**le öğretmenler çok **farklı roller** üstlenir.

=> **Kolaylaştırıcı** bir rol oynar .

* Tüm öğretim sürecinde duygular önemlidir. (FÖY'de de önemli)

a) **Korku**

- Öğrenciler **öğrenemez!**
- Öncelikli gereksinim **güvenlik**dir.
- Öğrenme etkinliğine katılmayabilirler.
- **Stres** arttıkça **üst düşünme** seviyelerine erişme azalır.
- Hayatta kalma **tepkisi** olarak "**Savaş ya da kaç!**" hissi artar.

Ne yapmalı?

- Öğrencileri **stresten** uzak tutmalı.
- **Kendi becerilerine** uygun **zorlamamızı** sağlayacak **planlar** yapmalı.

*Sınıfı **güvenlik**

=> **Fiziksel güvenliğin** yanında **düşünsel güvenliği** de içerir.

b) **Stres**

=> Beyindeki **duygusal merkez, bilişsel merkezi kontrolü** altına alır.
=> Beynin **düşünsel kısmı** etkili **çalışmaz** ve öğrenmeye **ket vurulmuş** olur.

c) **Dalga geçilme – zorbalık maduriyeti**

=> Tüm dikkatlerini öğrenmeye veremezler.

d) **Beceri seviyelerinin üzerindeki zorluk**

- Öğrenme konusundaki çabaları geri plandadır.
- **Utanma** duygusu ve **gölünç** duruma düşme **endişesi**

e) Öğrencinin **başarıyı hayal etmemesi** veya **arzulamaması**

=> **Daha çok öğrenme girişimi azdır**.

Zihin temelli eğitim için literatürde üç temel unsur vurgulanır:

- 1) Duygusal İklim ve İlişki
- 2) Rahatlatılmış Uyanıklık ve Karmaşık Deneyimde Öğretim
- 3) Derinleştirmedir.

* Öğrenme ya da etkin öğrenim görme **becerisinin güçlendirilmesi** için

=> "**Rahatlatılmış uyanıklık**" durumuna geçebilmeli.
=> Bu konuda **duygusal iklim ve ilişkiler** oldukça önemlidir.
=> Öğrenme için kullanılan tüm **yöntemler rahatlatılmış uyanıklık hâlini** etkiler.

Dikkat! Ödül ve ceza tarzındaki uygulamalar (**yöntemler**)

- **Yaratıcılığı engeller**,
- İçsel **motivasyona müdahale** eder
- **Öğrenmeyi ve öğrenme** olasılığını **azaltır**.
- **Öz güdülenme** şansını ve **öğrenmeyi** bir **ödül olarak görmeyi azaltır**.

Ne yapmalı?

(Ödülleri kullanmanın 5 (beş) işlevsel alternatifi)

- 1) **Tehdidi** ortadan **kaldırmak**
- 2) Güçlü bir **olumlu iklim yaratmak**
- 3) **Geri bildirim**i artırmak
- 4) **Hedefleri** belirlemek
- 5) **Olumlu duyguları** harekete geçirmek ve bunlara **ilgi** uyandırmaktır.

Duygular

- Öğrencinin **davranışını etkiler**.
- Farklı zihin-beden **durumları** oluşturur.
=> Belirli bir duruş, solunum hızı ve vücuttaki kimyasal denge etkilenir.
Duygusal çevre Öğretimle etkileşime girer
=> Bilgilerin nasıl bir araya getirildiğini **etkiler**.

Aşırı strese

- **Yüksek stres/tehdit** tepkisi veya **otomatik karşı tepki**, bağlantıları **sabote eder**
=> Böylece **öğrenme gerçekleşemez**.
=> Daha **üst düzey düşüncelerin** gerçekleşmesi neredeyse **imkânsızdır**.

Öğrencinin belirsizlik hissetme sebepleri:

- Verilen **görevin çok zor olması**
- Görevi anlatan **yönergelerin karmaşıklığı** ile
- Ne yapacağını **anlamayarak başarısız** olacağını **düşünme**
=> Öğrencinin **azminin kaybolmasına** neden olur.

Ne yapmalı?

* Alternatif olarak **yapıcı stres** veya **akış durumu** oluşturan sınıflar
=> **Olumlu bir öğrenme ortamı** oluşturur.

* Öğrenmede **seçim** şansı olan ve **karşılıklı saygı** rutinlere sahip sınıflar

=> Öğrenciler için **destekleyici** öğrenme çevreleridir.

=> **Bilinmeyen ve beklenmeyen** konularda **beklenti endişesini azaltır**.

Farklaştırılmış bir sınıfta tüm öğrenciler
* Kendilerini, **risk alma** konusunda ve **öğrendiklerini** veya **eksikliklerini ifade** edebilecek kadar **emin** ve **güvende** hisseder.

Not: Akademik yeteneği olan öğrenciler
- Kendilerinden **tüm bilgileri** bilmelerinin beklendiğini **düşünürler**.
- Beklentilere karşı tüm cevapları **biliyormuş gibi** davranırlar.
=> Bu, **streste** neden olabilir ve **öğrenime müdahale** edebilir.

* Öğretmenin **hayal kırıklığına** uğramış bir **ifadesi** veya **yorumu**
=> Yetenekli öğrencinin **anlamadığı** hususları **ifade etmesini önleyebilir**.
=> Tüm cevapları bilmeseler bile sınıfta kendilerini **güvende hissetmelidir**.

* **Risk** altındaki veya **düşük başarı** sergilediği düşünülen öğrenenler
=> Üzerlerindeki bu **etiketin beklentilerine** uygun davranırlar.
* Bir öğrenciyeye “**anladığı zaman**” **şaşıran** bir **ifade** ile bakmak
- Onun **anlamasının beklenmediği** anlamına gelebilir.
- Bu durum, **potansiyele bir sınır koyar**.

* Öğretmenlerin öğrencilere verdikleri **sözlü** ya da **yazılı geri bildirimler**
- Sadece **övgü** ya da **eleştiri** için değil olmalı
- Aynı zamanda **çaba** ve **kalicılığı güçlendirir** nitelikte olmalıdır.

* **Başarılı bir iyileştirmenin** her anı, bir **ömür boyu olumlu** değişiklik yapar.

* **Fiziksel ve duygusal atmosfer**
=> Sınıfın **fiziksel** özelliklerinden etkilenir.
-Uygun **aydınlatma, temizlik, düzenlilik** ve **öğrenci çalışmalarının paylaşımı** etkilidir.

* Öğrenci **başarısını kolaylaştırmak için**
=> **Bol** ve **uygun kaynaklar** gereklidir.

* **Toplumsal etkileşim ve zihinsel gelişme için**
=> Fırsatlar da olmalıdır.

* Sınıftaki **her öğrenci** çok **farklıdır**
* Herkesin kendini **güvende** hissetmesi gerekir.
=> Sınıflarda **iklim** ve **atmosfer öğrenme sürecinde önemli** rol oynar.

* **Birbirini önemseyen - destekleyen - taniyan** ve **saygı duyan** bir sınıf
=> **Farklaştırılmış** bir sınıfta esastır.
=> Alman **görevler farklı olsa da** farklılıklara karşı daha **Hoşgörülüdürler**.

4 FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİMİ PLANLAMA

Farklaştırılmış Öğretimin Planlanma Aşamaları:

- 1) FÖY'ün **temel standartları** dersin **kazanımlarına** göre belirlenir.
- Yapılması **gerektenler** ve **durumlar açıkça** belirlenmelidir.
* **Veri toplamak için => Biçimlendirici Değerlendirme Stratejisi** belirlenir.
- 2) FÖY'ün **içeriği, bilgi** ve **becerileri bütüncül** kazandıracak şekilde yapılandırılır.
- 3) Öğrencilerin **neyi bildikleri** ve **neleri öğrenmeleri** gerektiği belirlenir.
- Bu, beyindeki uzun süreli bellekte depo edilmiş ön bilgilere ulaşmayı sağlar.
- 4) **Bilgi** ve **beceriler** ile bunları **kazanmaları** için **neler gerektiğini** belirlenir.
- Bu aşamada bilginin küçük grupla mı yoksa büyük grupla mı edinileceğine;
- Öğretimin **ilgi alanı** veya **hazır bulunuşluk** temelli olacağına karar verilmelidir.
- 5) Öğrencilerin bildiklerini **göstermelerine fırsat** sağlanır.
- Bunu yaparken onlara **seçenek** sunulmalıdır.
* Gerekli bilgiyi gösteren **kaliteli bir biçimlendirici değerlendirme** aracı seçilir.
* En **etkili sonuç değerlendirmenin** ne olacağı ve **nasıl puanlanacağı** belirlenir.

Tüm bu aşamalar,
=> Öğrencilerin **farklılaşan** derecedeki **öğrenme tercihleri,**
=> **Çoklu zekaları** ve **kıssal ilgilerini dikkate almamız** gerektiğini gösterir.

“**Tek beden herkese uymaz.**” uygulama teması,
=> FÖY'ün bir **ihtiyaç** olduğunu ortaya koymaktadır.

PROGRAM TÜRLERİ VE PROGRAM GELİŞTİRME

1. GİRİŞ

Eğitim,
- Eski çağlardan beri **filozofları** ve **bilim** insanlarının **tartıştığı** bir kavramdır.
- İnsanların temel bir etkinliğidir.
- **Toplumsal** ve **kültürel** yapıyla yakından **ilişkilidir**.
- Birçok **disiplini etkiler** ve onlardan **etkilenir**.

Eğitimin temel amaçları
-Bireyin **kendini gerçekleştirme**si ve de topluma **yararlı** olmasını sağlamaktır.
(Bireyin **toplumsallaşmasını** sağlamak)

Toplumlar
=> **Eğitim** yoluyla **kültürel mirasını** yaşatır ve **devamlılığını** sağlar.

GUTEK:“ *Eğitim, en genel anlamıyla bireyi kültürel yaşama hazırlayan tüm sosyal süreçleri içerir.*” der.

Eğitim Programları

=> **Eğitimin işlevlerinin gerçekleştirilmesinde** önemli bir role sahiptir.
=> **İnsan, toplum** ve onun bir çıktısı olan **kültür** ile sürekli **ilişki** içindedir.
- **Dinamik** bir nitelik taşır.

Eğitim Programlarının Şekillenmesini Etkileyen Önemli Etmenler:

- Toplumun ulaşmak istediği genel **hedefler**,
- Hükümet **politikaları**,
- Birey ve toplumun **gereksinimleri** ve bu gereksinimlerdeki **değişim**,
- Bilimsel ve teknolojik **gelişmeler** ...

2. EĞİTİM PROGRAMININ TANIMI

Alanyazın: Literatür

* **Eğitim programının** tanımı alanyazında (Literatür) çok çeşitlidir.

BOBBİT

* **Eğitim programının** temel **sorunlarını** işleyen **ilk** kitabı yazdı (1918)
- “ Latince “yarış alanı” ve “yarış” anlamından yola çıktı.

BOBBİT’ e göre Eğitim Programı:

“ Çocuk ve gençlerin **yapmaları** ve **deneyimlemeleri** gereken şeylerin **toplamıdır.**”
- Yetişkinlerin yapması gereken şeyleri iyice yapabilme becerisi geliştirmek ve
- Her açıdan yetişkinlerin olması gerektiği gibi olmak amaçtır.

TYLER

- **Eğitim programları** alanında önemli çalışmaları vardır.

TYLER’ e göre Eğitim Programı:

“ Öğrenci **yaşantılarının bütünüdür**”

* Öğrencilerin bu **yaşantıları**

- **Geçmişte** ya da **şu andaki uygulamalar** ile
- Bilimsel ve kuramsal çalışmalardan elde edilen **amaçlar** doğrultusunda **biçimlenmiştir.**

ENGLISH

ENGLISH’ e göre Eğitim Programı:

“ Bir **doküman** ya da **plandır.**”

* Bu **doküman** ya da **plan:**

- Öğretmenlerin öğrencilere öğretmesi gereken **içeriği** ve **yöntemleri** içerir.

POSNER

POSNER’ e göre Eğitim Programı:

“ **Öğrenme ürünleri dizisidir.**”

* Bu **Öğrenme ürünleri**

- Hem **öğretmene** hem de **değerlendirme sürecine karar vermeye** imkan sağlar.

ORNSTEİN ve HUNKİNS’ e göre Eğitim Programı:

“ Bir **çalışma alanıdır.**”

* Bu **çalışma alanının**

- Kendine özgü temelleri, bilgi alanları, araştırma yaklaşımları, kuramları, ilkeleri ve uzmanları vardır.

Eğitim programı kavramı

- **Türkiye’deki araştırmacı** ve **düşünürler** de çeşitli biçimlerde tanımlar:

VARIŞ

- Eğitim programları alanının **öncüsüdür.**

VARIŞ’ e göre Eğitim Programı:

“Tüm **faaliyetleri kapsar.**”

* Bu **faaliyetler**

- * Bir **eğitim kurumunun;**
- Çocuklar, gençler ve yetişkinler için sağladığı
- **Millî eğitimin** ve **kurumun** amaçlarının **gerçekleşmesine dönüktür.**

ERTÜRK

- **Program geliştirme** alanına önemli **katkıları** sağlamıştır.

ERTÜRK’ e göre Eğitim Programı:

* **Eğitim programı kavramı** yerine “**Yetişek**” kavramını kullanır.

“**Yetişek**” kavramını kullanarak açıklar:

* **Yetişeği** “Düzenli eğitim durumlarının tümüdür.”

* Bu **eğitim durumları**

- **Belli** öğrencileri **belli bir zaman** süresi içinde **yetiştirmeye** yöneliktir.

SÖNMEZ

* **Sönmez** de * **Eğitim programı kavramı** yerine “**Yetişek**” kavramını kullanır.

SÖNMEZ’ e göre Eğitim Programı:

“**Yetişekler,**

- Öğrencide gözlenmeye karar verilen **hedef** ve **davranışları,**
- Onların **içerikle bağlantısını, eğitim** ve **sınama durumlarını** kapsar.”

Bu tanımlara göre **eğitim programları**

a) **Öngörüşel** b) **tanımlayıcı**(betimsel) c) **Öngörüşel- tanımlayıcı**(betimsel)

a) **Öngörüşel tanımlar**

- Genel olarak bir **reçete** gibi neyin olması **gerektiğini** ele alan tanımlardır.

b) **Tanımlayıcı ya da betimsel tanımlar**

- Çoğunlukla **edinilmiş yaşantılara** (geçmişe) **vurgu yapar**

* **Eğitim programı**

- Toplumların **temel değerleri, anlayışları ve beklentileri** üzerine **temellendirilir**.

DEMEUSE ve STRAUVEN'e göre Eğitim programı

"Bütüncül bir bakış açısı sunar."

* Bu **bakış açısı**

- Planlı bir biçimde ulaşılması beklenen **sonuçlara göre**

- **Öğretimin düzenlenerek uygulanmasına** yol gösterir.

Eğitim Programının "Ne Olduğuna" (Nedir?) İlişkin Yorumlar:

-- Hewitt -- Demeuse ve Strauven -- Oliva
-- Ellis -- Ornstein ve Hunkins

Eğitim Programı Nedir? Tanımları:

- **Siyasi bir araçtır.** (Topluma bağlılığı artırmaya çalışan bir araç)
- Hizmet etmekte olduğu **toplum ve kültürünün** bir yansımasıdır.
- **Toplumsal etkinliklerin** bir sonucudur.
- Aralıksız çalışan bir **yeniden düzenleme** sürecidir.
- **Ne öğrenildiğidir.**
- Okulda alınan **tüm derslerdir.**
- Öğretme ve öğrenmeyi **aydınlığa kavuşturan yapıdır.**
- Öğretmen ve öğrencinin ellerinde **hayat bulan bir varlıktır.**
- Eğitimin **kalbidir.**
- Okullaşmanın **özüdür** ve okulun **varoluş** sebebidir.

Not: Eğitim programı tanımlarına bakılınca sınırları çizilmesi zordur.

ORNSTEİN ve HUNKİNS'e göre:

* *Bir kişinin eğitim programı kavramı ne kadar **keskin** ve **netse***

*=> Öğrenme-öğretmeyle ilişkili faktörleri **yok sayma** ve **gözden kaçırma** eğilimi o kadar **büyük**tür.*

Eğitim programı Tanımlarının Ortak Noktaları:

- Öğrenme çıktılarını **belirleyecek** değerlendirme etkinliklerini **kapsayan** bir **sistem**

-**Öğretmenlere yol gösteren bütüncül** bir **sistem** olduğu görülmektedir.

Eğitim programı Yapısı

* Bir **programın** birbiriyle ilişkili 4 (dört) öge üzerine kurulu yapısı vardır:

1. Amaç/hedef (**niçin**)
2. İçerik (**ne**)
3. Öğretme-öğrenme süreci (**nasıl**)
4. Ölçme ve değerlendirme (**ne kadar**)

Program kavramına ilişkin tanımlarda farklılıkların olması

=> **Programın** oldukça **kapsamlı** ve

=> **Tek bir biçimde açıklanamayacağı**nın bir göstergesidir.

3. PROGRAM TÜRLERİ

* Araştırmacılarca **tanımlanmış** çeşitli **program türleri** gündeme gelmiştir:

=> Programın **dinamik** bir yapıya sahip olması ve

=> **Kavramsallaştırma** çalışmalarının **sürekliliği** buna sebeptir.

Bu sınıflandırmaların

- Kimisi **işlevine** odaklanırken kimisi ise **hiyerarşik** bir **bakışı** ortaya koyar.

PROGRAM TÜRLERİNE İLİŞKİN YAPILAN SINIFLANDIRMALAR:

EİSNER

a) **Açık** prog. b) **Dolaylı** prog. c) **Örtük** prog. d) **İhmal edilen** prog.

POSNER

a) **resmî p.** b) **uygulamadaki p.** c) **örtük p.** d) **ihmal edilen p.** e) **ekstra p.**

CRAWFORD

a) **yazılı** program b) **öğretilen** program c) **test edilen** program

ENGLISH

a) **resmî** program b) **resmî olmayan** program c) **örtük** program

GLATTHORN

a) **önerilen p.** b) **yazılı p.** c) **öğretilen p.** d) **desteklenen p.**
e) **test edilen p.** f) **öğrenilen p.** g) **örtük p.**

SÖNMEZ ve ALACAPINAR

a) **resmî** yetişek b) **örtük** yetişek c) **karşıt** yetişek d) **ek** yetişek.

RESMÎ PROGRAM:

* **Resmî** metinlerde **açıkça** belirtilen biçimde **geliştirilir**.

* **Hedefleri, konuları** ve işleniş **sirasını**; araç gereçleri ve değerlendirmeyi içerir.

* Ders planı hazırlama konusunda **öğretmene temel** oluşturur.

* En **temel** özelliği, **belli** bir **kapsamının** ve **düzeninin** olmasıdır.

SÖNMEZ ve ALACAPINAR'a göre:

* En **geçerli** olanı **devlet** tarafından **hazırlanp eğitim bakanlığınca yürütülendir**.

* Bu yönüyle eğitim programı **hukuki** bir **nitelik** de taşır.

* **Okul**, eğitim programında **neyin öğretilmesi** gerektiğini önerir.

* Anayasa ile ilgili yasalar temel alınarak bu program oluşturulur.

* **Ülkemizde**

-**MEB** tarafından tüm eğitim basamakları için geliştirilen programlar buna **örnek**dir.

- Bu yönüyle de **zorunlu** bir özellik gösterir.

UYGULAMADAKİ PROGRAM:

* Uygulanması planlanan **eğitim programı uzmanlar** tarafından **önerilir**.

* Programın **uygulanması** sırasında asıl **kararı öğretmen verir**.

* Bu program çeşitli şekillerde **adlandırılır**:

- **Uygulanan** - **Dolaylı**, - **İşevuruk**, - **Gerçekleşen / öğretilen program**

* U.P., **resmî** programın **uygulanmasında ortaya çıkar**.

* Öğretmen tarafından gerçekten uygulanan bir programdır.

* U.P. öğretmenin **gerçekte ne öğrettiğini**

* **Önemini** öğrenciyeye **nasıl iletildiğini** ve

* Öğrencilerin gerçekte **nelerden sorumlu** olduklarını **kapsayan** bir programdır.

TEST EDİLEN PROGRAM:

* Öğretmen, eğitim kurumları/ devlet tarafından hazırlanan sınavlarda

=> **Ölçülen öğrenmeleri kapsayan** program türüdür.

* **En önemli özelliği**

=> **Sınavlardaki ölçme** araçlarında **hangi amaçların** öngörüldüğü ve

=> **Hangi sorularla** ortaya çıkarılmasının çalışıldığıdır.

ÖRTÜK PROGRAM:

* **Gizli, saklanan** ve **informal** program olarak da adlandırılır.

* **Resmî/formal** program **dışındadır**.

- **Yazılı** ve **resmî değildir**.

- **Farklı hedeflerin** kazanılmasını sağlar.

* Ö.P. **açıkça belirtilmediği** hâlde

=> Öğrencilerin **bilişsel** ve **duyuşsal** davranışlarını **etkiler**.

Örtük Programın Kapsamında:

- **Eğitim sistemleri, okulun yönetimi ve yapısı-kuralları, disiplin anlayışı, okul ile çevre ilişkileri, öğretmen-yönetici-öğrenci ilişkiler vb. tutum ve davranışlar** vardır.

=> Bu program; **öğretmenin, okulun, toplumun norm** ve **değerlerini** içerir.

İHMAL EDİLEN PROGRAM:

* **Resmî** programda **yer alma**sına **karşılık** uygulamaya **konmaz!**

(göz ardı edilir, üstünkörü geçilir ya da atlanır)

Nasıl ele alınabilir?

- Öğrencilere **sunulmayan seçenekler**

- Öğrencilerin **bilemeyecekleri bakış açıları**

- Zihinsel **dağarcıklarında olmayan kavramlar** ve **beceriler** olarak ele alınabilir.

=> Öğretilmeyen **konuların neden göz ardı edildiği** ile ilişkilidir.

Programın ihmal edilmesinin nedenleri?

- **Sınav sistemi, veli, öğretmen beklentileri, okulun fiziki olanakları, okulun bulunduğu bölge ...**

EKSTRA PROGRAM:

* Okulun **dışında** yapılması **planlanmış** her türlü **deneyim** ve **etkinlikleri içerir**.

(*Spor karşılaşmaları, halk oyunları, sinema, tiyatro, konferanslar, sergiler ...*)

Resmî programdan Farkı?

1) **Gönüllülük** esasına dayanır.

2) Öğrencilerin **ilgilerine** cevap verir niteliktedir

DESTEKLENEN PROGRAM:

* Programın desteklenmesi için sağlanan **kaynakları** içeren bir programdır.

(*Ders kitabı, ders saati, sınıf sayısı, derse ayrılan süre...*)

ÖNERİLEN PROGRAM:

* **Bilim insanları** ya da **meslek kuruluşlarının** **hazırlanan** program türüdür.

* Bu program **Türk Eğitim Derneği (TEDMEM, 2015)**'nin hazırlayıp sunduğu

=> "**Ulusal Eğitim Programı 2015-2022**" örnektir

KARŞIT PROGRAM:

* **SÖNMEZ** tarafından oluşturuldu.

* **Resmî programın hedeflerinin tam karşıtı savunmaları** yetiştirme amaçlıdır.

* **Örtük programdan farklı** olarak bu program **resmî programa tamamen karşıt**dir.

* **Eğitim Programları**yla ilgili Bir Diğer Sınıflandırma:
a) Eğitim Programı b) Öğretim Programı c) Ders programı

a) Eğitim programı:

* Kurum içi ya da kurum dışı **tüm etkinlikleri** kapsar.
(**Bu etkinlikler** Milli Eğitim Bakanlığında /eğitim kurumlarında yer alır.)
* E.P. **en genel** programdır.
* **Öğretim** ve **ders programlarının çerçevesini** oluşturur.

b) Öğretim programı:

* **Öğrenme-öğretme** etkinliklerinin **planlanması** ve **uygulanmasını** kapsar.
* **Eğitim programı** içinde yer alır.

c) Ders programı:

* **Öğretim programındaki** matematik, Türkçe gibi bir **ders** ya da **kursun**
=> Amaçlarını, içeriklerini, öğrenme-öğretme ve değerlendirme süreçlerini **kapsar**.
Not: Eğitim programlarıyla ilgili dikkate alınması gereken en önemli nokta
* Programın kapsamı ya da türü ne olursa olsun
=> Öngördüğü **hedefleri gerçekleştirilme gücü** ve
=> Program türleri arasında **uyumun sağlanabilmesidir**.
* Bu iki özellik (**gerçekleşme düzeyi** ve **program uyumu**)
=> **Etkliliği** temel göstergeleri
(*Bu da programların sürekli bir biçimde geliştirilmesi gerekliliğini gösterir*)

4. PROGRAM GELİŞTİRME SÜRECİ

HEWİTT'e göre Eğitim Programı:

* **Eğitim Programı**
- **Geliştirme** ve **bilgiye katkı** sürecini **temsil eder**.
- Eğitim süreçlerinin planlı ve sistemli olmalarını sağlar.
- **Durağan olamaz!**

ORNSTEİN VE HUNKİNS'e göre Eğitim Programı:

* **Eğitim Programı**
- **Dinamik** olmaları gerektiğini savunur.
- Ulaşılmaya çalışılan bir **hedef olmadığını** söyler.
- Bir **yolculuk** olarak düşünülmesi gerektiğini belirtir.

DEMİREL'e göre Program Geliştirme Tanımı:

* Eğitim programının öğeleri arasındaki **dinamik ilişkiler** bütünüdür.

* **Eğitim programının öğeleri:**
(*Program geliştirme bir aşamalı süreç'tir.*)

a) **Hedef** (amaç) b) **içerik** c) **öğretme-öğrenme süreci** d) **ölçme** ve **değerlendirme**

ETKİLİ BİR PROGRAM GELİŞTİRME:

* **Programı oluşturan**
- Felsefeyi - Amaçları,
- Hedefleri, - Öğrenme deneyimlerini,
- Öğretim kaynaklarını - Değerlendirmeleri **yansıtmalıdır**.

* Kolay bir **süreç** ya da **iş değildir**.
* Öncelikle **bilimsel** bir **etkinliktir**
* **Araştırmaya dayalıdır**.
* Aynı zamanda bir **ekip işi**dir.

* **Türk eğitim sisteminde**
- **Eklektik** (seçmeceli) bir **anlayış** içeren
- **DEMİREL** tarafından geliştirilen Program **modeli** temel alınmıştır.

PROGRAM GELİŞTİRME SÜRECİ (Aşamaları)

1) Planlama 3) Deneme
2) Tasarlama 4) Değerlendirme 5) Programa Süreklilik Kazandırma

1. PROGRAMIN PLANLANMASI

* Programın planlanması
- Gerekli olacak **unsurları, biçimleri belirler**
- Tüm **etkinliğe** ya da **sürece kuş bakışı** bir **görünüm** sağlar
* Geliştirilecek programa ilişkin birtakım **kararların** alınması beklenir.
* Kimlerin, **hangi amaçla** yer alması gerektiğine **karar verilir**.
* **Bu aşamada kimler vardır? (Çalışma Ekibi)**
- Geliştirilecek programla ilgili **konu alanı uzmanları**,
- Programın **geliştirilmesine** karar veren **yetkililer**,
- Programın tasarımında **etkili olan** ve kararlara **yön veren kişiler**,
- Konuyu farklı açılardan irdelemeye **destek olacak danışmanlar**
Ayrıca:
- Öğretmenler, öğrenciler, sivil toplum örgütleri üyeleri (doğrudan ya da dolaylı)
* **Çalışma ekibi** belirlendikten sonra
=> **Çalışma Planı** yapılır ve bazı kararlar alınır:
- Bu çalışmaların **ne kadar sürede** gerçekleştirileceği,
- **Sürecin hangi aşamasında** hangi **adımların izleneceği**,
- Bu sürecin **ne kadar sürede** tamamlanacağına ilişkin kararlar alınır.
* Sürecin **en kritik** aşaması olan **gereksinimlerin belirlenmesi** süreci **planlanır**.
- Bu gereksinimler **tasarıya** temel teşkil edecek biçimde olmalıdır.

TYLER

* **Gereksinim belirleme (ihtiyaç analizi) TYLER** tarafından gündeme getirildi.

=> **Gereksinim belirleme (ihtiyaç analizi)** Nedir?
- **Bireysel** ve **kurumsal gelişimi** sağlama,
- **Sorunları** ve **ihtiyaçları** tespit ederek **uygun çözüm yolları** bulmadır.

MASLOW'a göre bireyleri **güdüleyen** en temel şey **gereksinimlerdir**.

*Bu gereksinimler programların **geliştirilmesi** sürecine **kaynaklık** eder.

* **Gereksinimler** sadece **bireylerle** ya da **öğrenenlerle sınırlı** bir süreç **değildir**:
- **Toplumun,** - **Konu alanının,**
- **Uygulayıcıların,** - **Doğanın gereksinimleri** de **söz konusudur**.

* **Gereksinim belirleme (ihtiyaç analizi)**
- **Zaman alıcı, maliyetli** ve **yorucu** bir **süreçtir**.

* **Beklenenlerle var olanların bir karşılaştırması** yapılır:

- **Planlama** yapılır, - **Veriler toplanır,**
- **Analiz** edilir - **Raporlanır.**
=> Bunun için
- **Testler,** konuyla ilgili **raporlar, ölçekler, görüşme** ve **gözlemler kullanılabilir**.

2. PROGRAM TASARISININ HAZIRLANMASI

* **Programın öğelerini kapsar.**

Eğitim programının öğeleri:

a) **Hedef** (amaç) b) **içerik** c) **öğretme-öğrenme süreci** d) **ölçme** ve **değerlendirme**

* **Bu aşamada**
- Bu çalışmanın **neden** yapıldığı,
- Ulaşılmak istenen **çıktıların neler olduğu,**
- **Sürecin nasıl işleyeceği**
- **Amaçlara ulaşıp ulaşılmadığının nasıl anlaşılacağı** soruları **yanıtlanır**.

Tasarı hazırlama sürecinde önemli olan:

=> **Gereksinimlerin iyi analiz** edilmesi
=> **Programın**
- Tüm öğelerin birbirini **destekleyecek,**
- Temel alınan **felsefi görüşü yansıtacak,**
- **Gelişim özelliklerini dikkate** alacak bir biçimde **hazırlanmasıdır**.

3. PROGRAMIN UYGULANMASI

* Tasarlanan **eğitim programının gerçekleştirilebilirliğini** belirlemek için
=> Bir **deneme uygulamasına** ihtiyaç vardır.

HEWİTT'in (2018) de belirttiği gibi

* Bir **eğitim programının pilot uygulamasının** amacı
=> Gerçekte **nasil göründüğünü** anlayabilmektedir.

Burada önemli soru

=> **Deneme uygulamasının nerede** ve **nasil yapılacağına** karar verilmesi ve
=> **Uygulamanın planlanmasıdır**.

Uygulama sürecinde dikkat edilmesi gereken bir diğer **nokta:**

=> **Değişime karşı** oluşabilecek **dirençleri öngörebilmek** ve
=> Bu **dirençleri ortadan kaldırmaya** yönelik **önlemleri** alabilmektir.

4. PROGRAMIN DEĞERLENDİRİLMESİ

* **Programın etkililiği** hakkında **karar verme süreci** olarak **adlandırılır**.
* **Program geliştirme** çalışmalarının **sürekliliğinin** bir parçasıdır.

* **Değerlendirme sürecinde**

- Programın tüm öğeleri ve bu öğeler arasındaki ilişkiler değerlendirilir
- Uygulama süreci incelenir
- Programın çeşitli açılardan (*amaçlara ulaşma düzeyi, uygunluk...*) incelenir.

* **Bu sürecin sonunda**

- **Program olduğu gibi** uygulamaya konabilir,
- **Geliştirilerek uygulamaya** başlanabilir ya da
- **Sonlandırılabilir**.

5. PROGRAMA SÜREKLİLİK KAZANDIRILMASI

* **Program geliştirme => döngüsel** bir **süreçtir**.

* **Programın sürekli geliştirilmesinin temel gerekçeleri Nelerdir?**

1) **Değişimin kaçınılmazlığı**
2) **Gereksinimlerin çeşitlenmesi**
3) Programın **dinamik** bir yapıda olması

* **Bir program nasıl etkililik kazanır?**

=> **Uygulamada** elde edilen **verilerle geliştirildikçe etkililik** kazanır.
=> Bunun gerçekleştirilmesi **araştırma-geliştirme** çalışmaları ile **mümkündür**.

1. Giriş

- * Eğitim sisteminde yapılan **değerlendirmeler**
=> **Rastgele alınmış kararlara dayandırılmaz!**
- * Eğitimde **niteliğin artırılmasında Neler Etkilidir?**
1) **Çağın gereklerine uygun programların geliştirilmesi**
2) **Amaçlara uygun öğretim etkinliklerinin planlanması ve uygulanması**
- * Hazırlanan **programların ve planlanan öğretim etkinliklerinin**
- Bu gerekliliğe uygun olup olmadığı ya da **ne düzeyde** uygun olduğu **sorularına**
=> **Ancak değerlendirme** sürecinde **cevap** verilebilir.

2. Program Değerlendirmenin Amacı ve İşlevi

- * **Değerlendirme**, en genel tanımıyla bir **karar verme sürecidir**.
- * Program **değerlendirmede** de **anahtar sözcük "karar verme"**dir.
- * Bu **karar verme** süreci birtakım **sorulara cevap** aranmasını **gerektirir**.

BARNES bu soruları şu şekilde açıklar:

- "Ne değerlendirilecek?"
- **Niçin** ve **nasıl** değerlendirilecek?
- **Kim / kimin için** değerlendirilecek?
- **Nerede** değerlendirilecek?
- **Ne zaman** değerlendirilecek?"

Bu sorulardan her birine verilen **cevaplar**
=> Programın **etkililiğini** belirlemede **önemli bilgiler** sağlar.

ERTÜRK'e Göre Program Değerlendirme

- * Programın istenen davranış değişikliğini gerçekleştirmekte
=> **Başarılı** olup olmadığının **belirlenmesidir**.

VARIS'a göre Program Geliştirme ve Değerlendirme

- * **İç içe yürütülen bir süreçtir**.
- * **Değerlendirme**
- Bir program **geliştirme** faaliyetinin önemli bir **aşamasıdır** ve
- **Sürekli bir yönünü oluşturur**.
- * **Alınan dönütler** programın **daha iyi geliştirilmesi** için kullanılır.

POSNER'e göre Program Değerlendirme

- * **Belirli bir amaç** doğrultusunda yapılan incelemelere dayalı olarak
- **Programın değerinin belirlenmesidir**.

ORNSTEİN ve HUNKİNS'e Göre Değerlendirme

- * Bir konu hakkında **karar vermek için bilgi toplama sürecidir**.
- * Bu süreç aşağıdaki yöntemleri içerir:
- **Nitelikli bir yargılama için standartların belirlenmesi**,
- **İlgili bilginin toplanması ve karar verme süreci için standartların uygulanması**

OLİVA'ya Göre Program Değerlendirme

- * **Bilimsel temelleri** olan **bilgi toplama sürecidir**.
- * Bu sürecin başarısında 3 (üç) önemli **nokta** vardır:
1) **Soru sormak** 2) **Doğru soru sormak** 3) **Doğru soruları doğru insanlara sormak**

WİLES ve BONDİ'ye Göre Program Değerlendirme

- * **Program değerlendirme** çeşitli çalışmalarını kapsayan bir **süreçtir**.
- * **Bu süreçte** aşağıdaki **çalışmalara** yer verilmelidir:
1) Değerlendirilecek **programa** ve ne tür **verilerin değerlendirileceği**
2) Hazırlanan programın **geçerliliği** hakkında **veri toplanması**,
3) Verilerin **çözümlemesi** ve **sonuç çıkarılması**
4) Geliştirilen **programın yürütülmesine** ilişkin **kararın alınması**

MELROSE'ye Göre Program Değerlendirme

- * **Bir programın**
- Değerini - yararlılığını ya da
- Bireye, gruba, hizmet sunulan kuruma(grup) **uygunluğunu** belirleme **sürecidir**.
- * **Melrose'a** göre bu yargılama süreci
- Toplanan **kantlara**,
- İlgililere yöneltilen **sorulara** ve
- Bu işi gerçekleştirilenlerin **değer yargılarına**
=> **Bağlı olarak değişiklik göstermektedir**.

Yapılan **tanımlara** göre **program değerlendirme**:

- * Eğ. kurumlarının **çağın gereklerine uygun** bireylerin yetiştirilip yetiştirilmediğini, (Bireylere **istendik davranışların** kazandırılıp kazandırılmadığını)
- Kazandırılmamışsa **nedenlerini** bulmayı amaçlayan
- Verilerin toplanarak **bilimsel ölçütlere** göre **yorumlanmasını** içeren
=> **Kapsamlı** bir **süreç** olarak **açıklanabilir**.

Program değerlendirmenin tarihsel gelişimi

- * **İlk değerlendirme** çalışmaları
=> Öğrenci **başarılarının belirlenmesi** amacıyla yapılmıştır.
- * Ancak yapılan **tanımlardan** yola çıkarak
=> **P.D.** sadece **öğrenci** başarıya yönelik değerlendirmelerle **sınırlı kalmaz!**
- **Başka amaçlar** da söz konusudur. →

Örneğin Programın (Program değerlendirmenin Başka amaçları)

- * Bir ya da birden fazla **"ögesinin" işlevselliğini tartışma**,
- **Programın amaçlarına ulaşma düzeyini belirleme**,
- **İçeriğin uygunluğuna karar verme**,
- **Uygulanan öğretim ve değerlendirme yaklaşımlarının etkililiğini belirleme gibi...**
- * **Güçlü** ve **zayıf** yönlerini ortaya çıkarma
- * **Sorunları tanımlama**,
* **Gereksinimleri** ve eğitimde kullanılacak **kaynakları** belirleme
- * **Karar vericileri bilgilendirme**
- * **Uygulayıcılara** kendi uygulamalarına ilişkin **dönüt** verme
- * **Bilim** ve teknolojinin ürettiği **gelişmeleri takip edebilme**

=> **Sürecin** sonunda alınan **karar**

- * **Programın**
- **Olduğu gibi sürdürülmesine**
- **Geliştirilmesine** ya da
- **Sonlandırılmasına** karar vermede **kritik bir öneme** sahiptir.

Programların değerlendirilmesinde

- => **Dikkate** alınması gereken **kavramlardan** biri de **bağlamdır**:
- Bir programın **işlevsel** olması
- **Gereksinimlere** gerçekçi **yanıt verebilmesi** için
(Değerlendirilmesi ve geliştirilmesi sürecinde)
=> **Bağlamsal durumun analiz edilmesi** son derece **önemlidir**.

Bağlam

- * Bir **olay** veya **durumun ilişkiler örüntüsüdür**.
(sosyal, kültürel, coğrafi, ekonomik, siyasal, yasal, tarihsel, psikolojik ve felsefi)

Eğitim programlarının bağlamı

- * Programın aşağıdaki kapsamlarında **belirlenir**:
- **Amaç-içerik-eğitim** durumları
- **Eğitim felsefesi, psikolojisi, sosyolojisi** (Ölçme ve değerlendirme boyutlarının esas aldığı)
- **Öğrenme-öğretme kuramları**

Sonuç olarak bir programın **değerlendirilmesi**

- => **Önemli işlevleri** yerine getirmede kullanılacak bir **araçtır**:
- **Durumu Belirleme** - **Gözden geçirme**
- **Karşılaştırma** - **Gereksinimleri belirleme**
- **Amaçlara ulaşıp ulaşılmadığını saptama** **aracıdır**.

* **Nitelikli bir değerlendirme süreci** için

- => **Değerlendirme yöntem ve yaklaşımlarının iyi bilinmesi**
=> **Doğru bir biçimde uygulanabilmesi** oldukça **önemlidir**.

3. PROGRAM DEĞERLENDİRME SÜRECİ

- * P. D. uygulanmadan sonraki **gelişigüzel** bir **işlem değildir**:

Değerlendirme

- Programı **geliştirmek** amacıyla elde edilen **verilerin bir araya** getirildiği
- **Yargıya** varıldığı **sistematik** bir süreçtir.

YÜKSEL ve SAĞLAM (Değerlendirme Süreci)

- Bu sürecin temel **aşamalarını** 3(üç) aşamayı içeren bir **bakış açısıyla** inceler.
(Program değerlendirme **yaklaşımlarından** ve **modellerinden bağımsız** olarak)
1) **Planlama** 2) **Uygulama** 3) **Değerlendirme**

PLANLAMA:

- * Program **değerlendirmede ilk basamak sistematik** bir **planlama**dır.
- Bilimsel bir **sürecin** izlenir
- Değerlendirme **amacına** ve **veri toplama yöntemlerine** karar verilir
- **Bağlam tanımlanır**
- **Ölçme araçları hazırlanır**
- **Nasıl ve ne şekilde uygulanacağı** kararlaştırılır.

Planlama aşamasında

- 1) Öncelikle **değerlendirme amacına** karar verilir.
- **Başlangıç** noktası ve
- **Neyin** değerlendirileceği tanımlanır.
=> Bu **amaç**
- Öğrenci **başarısının izlenmesi**
- Programın **aksayan yönünün belirlenmesi**
- Eğitim **gereksinimlerinin saptanması** olabilir.

Amaçlar iki doğrultuda oluşturulabilir:

- a) **Öğretmen, öğrenci, yönetici**, sorumlu **karar organı** vb. paydaşlarca
b) Değ. sonuçlarını kullanacak **bireylerin gereksinimleri** doğrultusunda

Değerlendirme sürecinin en önemli kısmı (Yüksel ve Sağlam' göre)

- => Değerlendirmenin **neden** yapılacağı,
=> Bulgularının **hangi amaçla** ve kim tarafından kullanılacağı,
=> Daha önce **değerlendirilip değerlendirilmediği**,
=> **Maliyeti** gibi konuların açıklığa kavuşturulmasıdır.

Peşinden yine bir kritik kararın alınmalıdır:

- => **Değerlendirmeyi yürütecek değerlendirmeci kim olmalıdır?**

- * Program değerlendirme sürecini **Dış** ve/ veya **iç değerlendiriciler** yürütür.

- Dış değerlendiriciler** - Değerlendirilen bağlamın **dışında**
- Projeye ilgisi **olmayan**
- **Bağımsız** kişiler
- iç değerlendiriciler** - Programın **içinden** kişilerdir.

- * Değerlendirilecek programa göre **biri** ya da **her ikisi** sürecin bir parçası olabilir.

Değerlendirme Yaklaşım ve Modellerine Karar Verilmesi

* Planlama aşamasında **önemli** görülen boyutlardır.

Program değerlendirme yaklaşım ve modellerinde

- Süreç, **sistemati**k bir biçimde **izlenmeli**,
- Teorik ya da **kuramsal bağlamda** nelere **dayandığı** ortaya **konmalıdır**.

Planlamanın sonraki aşamasında (istenen değerlendirme)

=> **Soru** ve **ölçütlerinin** belirlenmesidir.

Değerlendirme sorularının belirlenmesinde

1. Değerlendirme **amacından**,
2. Kullanılacak **değerlendirme yaklaşımından**,
3. Uzmanların **deneimlerinden**,
4. **Değerlendirmecilerin görüşlerinden** yararlanılabilir.

Planlama kapsamında başka nelere karar verilir?

1. **Değerlendirici** ya da **değerlendirmecilerin araştırma yöntemine**
2. **Katılımcılara**
3. **Veri kaynaklarının neler** olacağına
4. **Verilerin nasıl bir süreçte toplanacağına**
5. **Analizin nasıl yapılacağına** ...

Planlamanın son aşamasında

1. **Değerlendirme** uygulaması **planlanır**
2. Bir **iş akışı** oluşturulur. (süreci etkili bir biçimde sürdürmek için)

UYGULAMA:

* **Planlamadan** sonraki **değerlendirme süreci**dir.

1. **Planlama** aşamasında alınan **kararlar** işe koşur.
2. Değerlendirilecek **durumun anlaşılmasına yönelik veriler toplanır**.

(*Hazırlanan veri toplama araçları kullanılır*)

* Bu süreç tamamıyla **bilimsel anlayışa** dayalı olmalıdır.

Veri toplama araçları

* **Araştırma yöntemi** çerçevesinde **belirlenir**.

(*Sınav sonuçları, ölççekler, testler, gözlemler, görüşmeler - konuyla ilgili doküman inceleme...*)

3. Uygulamanın son aşaması **raporlaştırma**dır.

DEĞERLENDİRME:

* **Program değerlendirme**nin **son aşaması** yine **değerlendirme**dir.

* **Değerlendirme**nin **değerlendirilmesi**

- **Değerlendirme** süreci **analiz** edilir. (**Meta değerlendirme**)
- Değerlendirmeciler de **öz değerlendirme** yapmasına katkı sağlar.

ORNSTEİN ve HUNKİNS 'e göre değerlendirme süreci

* Çoğu araştırmacı tarafından **kabul gören bir dizi adım**dır.

* **Değerlendirici** bir **eylem planı** yapmalıdır.

DEĞERLENDİRME SÜRECİNDEKİ ADIMLAR:**1. Değerlendirilecek programdaki olguya odaklanma:**

- **Ney** değerlendirilecek
- **Hangi tasarım** kullanılacak

2. Bilginin toplanması:

- Gerekli **bilgi kaynakları** tanımlanır
- Buna göre **bilgi toplanır**

3. Bilginin organize edilmesi:

- Hedef kitle **bilgiyi yorumlar** ve kullanır. (yararı)

4. Bilginin analiz edilmesi:

- * Değerlendirme'nin odağına
- Uygun **analiz tekniğini** seçme ve **uygulamayı** içerir.

5. Bilginin raporlaştırılması:

- Elde edilen sonuçlar **raporlaştırılır**. (*Bilimsel ölçütlere uygun bir biçimde*)

6. Bilginin sürekli olarak gözden geçirilmesi:

- Program **değerlendirme**nin **sürekliliğini** vurgulanır.

4. PROGRAM DEĞERLENDİRME TÜRLERİ VE YAKLAŞIMLARI

=> Program değerlendirme **süreçlerinde** **Nelerden Yararlanılabilir?**

(**Süreçler:** Planlama - Uygulama - Değerlendirme)

1. Çeşitli **değerlendirme türlerinden**
2. Program **değerlendirme yaklaşımlardan**

PROGRAM DEĞERLENDİRME TÜRLERİ (Değerlendirme biçimine göre)

1) **Formal değerlendirme** 2) **İnformal değerlendirme**

1) Formal değerlendirme:

* **Sistemati**k bir **süreci** içerir.

- **Amaçlar** belirlenir
- **Nerede, ne zaman** ve **kim** tarafından **yapılacağına** karar verilir.
- **Veri toplama araçlarının geçerliği** ve **güvenirliğinin** incelenir.

* F.D. **yapılandırılmış** bir **değerlendirme türü**dür.

* **Süreç** hakkında **uzmanlık** gerektirir.

2) İnformal değerlendirme:

* **Sistemati**k **olmayan** bir özelliktir.

- **Günlük yaşamda** karşılaşılan **olaylarda** ortaya çıkar.
- **Özel** bir **nitelik** taşır.

Ancak => Değersiz, geçersiz bir **değerlendirme** türü **değildir!**

- Deneimler, içgüdüler oldukça önemli verilerdir. =>

- * **Bazı durumlarda** **formal değerlendirme**ye göre **daha hızlı** veriye ulaşılabilir.
- * **İnformal değerlendirmeler** **formal değerlendirme** yapılmasına **zemin** oluşturur.

- * **Geliştirilen program** ile **Gerçekleşen** program arasındaki **ilişkiyi** sorgulamada
=> Her **iki değerlendirme türü birlikte** kullanılabilir.

PROGRAM DEĞERLENDİRME TÜRLERİ (Değerlendirme amacına göre)

1) **Biçimlendirici değerlendirme** 2) **toplam değerlendirme**

1) Biçimlendirici değerlendirme:

* Geliştirilen programın ilk aşamalarında **durum gözden geçirilir**.

- **Sürekli, ayrıntılı** ve **konuya özgü bilgilendirme** sağlar.
- Programın **niteliğinin artırılması amaçlanır**.
- Sorunlara **vaktinde müdahale** edilmesini sağlar.

2) Toplam değerlendirme:

* Programın **uygulanmasından sonra** yapılan **değerlendirme**dir.

- "Eğitim programı başarılı oldu mu?" sorusu üzerinden hareket eder.

* **Aşamaları**

-Bir eğitim programı üzerindeki **toplam etkisi** ile ilgili kanıtlar toplanır

Toplam değerlendirmenin **4 (dört)** düzeyi:

1. **Tepkiler açısından:**
 - Öğrencilerin tepkisi üzerinde odaklanılır.
2. **Öğrenme açısından:**
 - Hedef ve kazanımlarının gerçekleşip gerçekleşmediğine ilişkin veri toplama
3. **Transfer etme açısından:**
 - Programı deneyimleyen kişilerin görüş ve tutumlarını belirleme
4. **Sonuçlar açısından:**
 - En **zorlu** basamaktır.
 - Çünkü bir programın sonuçlarına **hemen ulaşılamaz!**

PROGRAM DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMLARI (TASARIMLARI)

* **Program değerlendirme sürecinin**

- **Hangi anlayışa** dayalı olarak **yapılandırıldığı**
- **Nasıl bir bakışın izlenmesi** gerektiği konusunda önemli yardımcılardır.

FİTZPATRİCK ve ARKADAŞLARI

(5 farklı bakış açısı ile 5 farklı **program değerlendirme Yaklaşımı**)

1. Hedefe Dayalı Değerlendirme:

- Programın **hedeflerinin** belirlenmesi
- Bu **hedefler** doğrultusunda gerçekleştirilen **çıktıların değerlendirilmesini**
=> Önceden belirlenen hedefler ile ölçme sonuçları karşılaştırılır.
=> Hedeflerin belirlenmiş olması
- **Değerlendirme** sürecinde **yargıya** varmak için işi **kolaylaştırır**.
- => Sadece **hedef odaklı** olmasından
- Bazı **sınırlılıkları** da söz konusudur.
- Ortaya farklı durumlar çıktığında gözden kaçırılabilir.
- => Program **uygulandıktan sonra kullanılabildiği için**
- **Süreç içindeki sorunların belirlenmesi** ve **çözümü imkansızdır!**

2. Yönetime Dayalı Değerlendirme:

- **Yöneticilere** ya da program **liderlerine bilgi sunmaya** odaklıdır.

Neyi Savunur?

* Program **değerlendirme sürecinde** elde edilen **bilgilerin**

-Karar vericiler ve... müdürlerce **daha etkili kullanılabileceğini savunur**.

* Önemli olan **yöneticilerin kararlarıdır**.

Güçlü Yönleri nelerdir?

* Daha **tasarı** aşamasındayken **tartışma fırsatını** sunar.

Sınırlı yönleri nelerdir?

* Yöneticinin **fark edemediği kritik** durumların **gözden kaçırılması**.

* Değerlendirmecinin yöneticiyle **uyuşmaması**

3. Uzman Odaklı Değerlendirme:

* **En eski** ve **en çok kullanılan** yöntemlerdendir.

* Programın **niteliğine** ve uzman/ların **karar vermesine odaklıdır**.

Örnek

- Eğitim kurumlarında gerçekleştirilen **akreditasyon** çalışmaları,

- **Proje değerlendirme jürileri** ya da **hakem kurulları**,

- Programı **yerinde değerlendiren uzmanların** uygulamaları

Güçlü Yönleri nelerdir?

* **Birçok alanda** uygulanabilmesi

* **Verimli** olması

4. Tüketici / Yararlanıcı Odaklı Değerlendirme:

* **Ürün** ve **hizmetler hakkında bilgi toplamakla yükümlü birey** ya da **bağımsız kuruluşlar** tarafından **geliştirilen** ve **desteklenen** bir yaklaşımdır.

* **Bilgi** toplamada **yükümlü olanlar:**

-*Eğitim programları, çalıştaylar, hizmet içi eğitimler, eğitim materyalleri*

* Bu yaklaşımda

- **Ürün** ve **hizmetlerden yararlanılan değerlendirme pozisyonundadır**.

5. Katılımcı Odaklı Değerlendirme:

* Paydaşlar (programla ilgisi olanların)

=> **Değerlendirmeye yardım etmek** üzere **sürece** katılır.

* **Çoğulcu** bir **bakış açısını** yansıtır

- Programın çok yönlü **değerlendirilmesine** önemli **katkılar** sağlar. Örneğin

(**Değerlendirmeye öğrencilerin, öğretmenlerin, yöneticilerin ve ailelerin katılımı**)

KAVRAMLAR VE KAVRAM ÖĞRETİMİ

Kavram nedir?

* **Türk Dil Kurumuna** göre **kavram**: “Nesnelerin veya olayların **ortak** özelliklerini kapsayan ve bir **ortak** ad altında toplanan genel **tasarım**.”

* Birçok **olay** veya **nesne**

- Belli **kategoriler** içerisinde **kavramlaştırılarak**
- Zihnimizde **soyut** bir **düşünce** birimi olarak **düzenlenir**.
- => Kavramlar bu özellikleri ile **bilgi yapı taşlarıdır**.

* Toplum içerisindeki **iletisimleri kavramlar** üzerinden sağlar.

Örnek: Belirli özelliklere sahip bir **meyve** için bu **kavramı somutlaştırmak** için => Herkesin aynı şeyi **anlayacağını** düşündüğümüz bir **kelime** kullanırız.

- * **Amasya elması** veya **golden elma** gibi isimlerle **örneklendirme** yaparız (Şekil 1).

Şekil 1 Örneklendirdiğimiz Elma kavramı

* **Kavram** öğretiminde

- Bu **kavramı en iyi şekilde temsil edecek** örnekler kullanmalıyız.

* **Kavramlar**:

- => **Elma** gibi **somut** / **Mutluluk** gibi **soyut** olabilir.
- => **Zamanla çeşitli yaşantılar yoluyla gelişmeye devam eder.**

SENEMOĞLU (KAVRAMLARIN ÖZELLİKLERİ)

* Kavramların **5**(beş) özelliğinden bahseder:

1. **Öğrenilebilirlik**: **Deneyimler** sonucu **doğuştan değil sonradan öğrenilir**.
2. **Kullanılabilirlik**: Farklı çeşitte **kullanım alanları** vardır. (İsteğe bağlı)
3. **Açıklık**: Kavramlar **anlaşılabilir** ve **ortak bir fikir birliği** vardır.
4. **Genellik**: Kavr. **hiyerarşik** olarak **organize edilir** ve **genelden özel hâle geçer**.
5. **Güçlülük**: Kavr. **diğer kavramların anlaşılmasına yardımcı** oluyorsa **güçlüdür**.

KAVRAM ÖĞRENİMİ VE ÖĞRETİMİ

* Kavram **öğrenmede bilgilerin yapılandırılması** söz konusudur.

* Kavram **öğrenme Yaşam boyu devam eder.**

* Kavramlar **öğrenilme** aşamasında **diğer kavramlarla ilişkilendirilebilir**.

KAVRAM (GELİŞTİRME SÜREÇLERİ) (YAĞBASAN, GÜLÇİÇEK)

* Kavram geliştirme sürecinde aşağıdaki **yaklaşımlar** öne çıkar:

1. **Genelleme**: **Nesne, olay** veya **olguların** özelliklerinden yola çıkarak bir **genel ilkeye ulaşma sürecidir**.
2. **Ayrım**: **Benzemeyen** özelliklerin **vurgulanmasıdır**.
3. **Tümevarım**: **Genele ulaşma, çıkarım yapma sürecidir**.
4. **Tanımlama**: Kavramların **özelliklerini açıklamadır**.
5. **Tümdengelim**: **Örneklerden** yola çıkarak **genel hâlin açıklanma sürecidir**.

KAVRAM ÖĞRENMEDE “ÖĞRENME KURAM VE YAKLAŞIMLARI”

1) Bilissel yaklaşım

JEAN PİAGET

* **Bilissel Gelişim Kuramı** vardır ve **öğrenmeyi şemalar** ile ifade eder.

* **Özümseme, uyumsama** ve **dengelesizlik süreçlerini** ifade etmiştir.

* Bu **süreçlerde**

- Gelen **bilgiler**, mevcut yapıya **entegre edilir** ya da
- Var olan **bilissel yapı yeni bilgilerle değişime uğrar**.

2) Yapılandırmacı yaklaşımda öğrenme

- Bir **bilgi yığını** şeklinde **değil**, bir **örüntüdür**.
- **Bilginin temel yapı taşları** inşa edilmektedir.

BRUNER

* **Bireyin buluş yoluyla** örnekler üzerinden bir **bütüne varmasını** ifade etmiştir.

3) Tümdengelim

* Yapılandırmacı yaklaşımın **tersidir**.

DAVİD AUSUBEL

* **Anlamli sunuş** yoluyla **öğrenme** temellidir.

KAVRAM YANILGILARI

* Bazı bilgiler geçmişte **çevreden** veya **aileden...** **öğrenilmiş** olabilir.

* Ancak **önceki bilgiler** çoğu kez **bilimsel doğru olan bilgi** ile **ters düşer**.

=> Bu bilgilere “**kavram yanlışları**” denir.

Kavram Yanlışlarını Basit Hatalardan Ayıran Temel Özellik Nedir?

* Kavram yanlışları

- Uzunca bir **sürede** bireyin **zihninde** oluşur
- Çoğu kez bu bilgilerin **değiştirilmesi zordur**.
- Kavram yanlışlarının **değişimine öğrenciler direnç gösterir**.

Kavram yanlışlarının çok çeşitli nedenleri Nelerdir?

- 1) Eğitim sürecinde **yanlışların yeterince** ele alınmaması
- 2) **Öğretim materyallerinin**
 - **Öğretilmesi istenen kavram yerine geçerek genellemelerin** yapılması
- 3) **Öğretim materyali olarak ders kitaplarındaki eksik ifadeler**
- 4) **Yazılı ve görsel medya**
- 5) Günlük hayatta kullanılan **dil**.

* **Kavramsal öğrenme** bir **süreç** içerisinde meydana gelir.

* **Kavramlar birey için yeni bilgilerse** → mevcut bilissel yapıya **bağlanır**.
=> Bu **bağlanma** olduğu sürece → **anlamli öğrenme** oluşur.

POSNER, STRİKE, HEWSON ve GERTZOG

* Var olan yapıdaki kavramların **değiştirilebilmesi için şartları** belirlediler.

VAR OLAN YAPIDAKİ KAVRAMLARIN DEĞİŞTİRİLEBİLMESİ İÇİN 4 (DÖRT) KOŞUL

- 1• **Mevcut kavramda hoşnutsuzluk** olmalıdır.
- 2• **Yeni kavram anlaşılır** olmalı
- **Yeni kavram mantıklı** olmalı
- 4• **Yeni kavram işe yarar** olmalı

KAVRAM ÖĞRETİMİNDE VE KAVRAM YANILGILARI TESPİTİNDE KULLANILABİLECEK ARAÇLAR:

Giriş

* **Kavramlar** yapıcı **soyut düşünce** birimleri ve **karmaşık** yapısı vardır.
=> **Öğrenmede zorluklar** yaşanır.

Bu **zorluklar nasıl Aşılır?**

=> Sorunu gidermede **görsel tasarım araçları** katkı sağlayabilir.

Görsel Tasarım Araçları:

1. **Kavram haritaları**
2. **Zihin haritaları**
3. **Kavram karikatürleri**
4. **Metaforlar ve analogiler**
5. **İki / üç aşamalı testler**

KAVRAM ÖĞRETİMİ GÖRSEL TASARIM ARAÇLARI

1. KAVRAM HARİTALARI

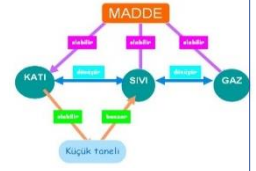
* **JOSEPH D. NOVAK** kaynaklıdır.

-Ausbel'in **anlamli öğrenme kuramına** dayalıdır
- 70'li y. başında **Cornell Üniversitesinde geliştirildi**.

=> **Bilgiyi organize edip görsel** bir şekilde sunar.

=> Ausbel'in “**anlamli öğrenme k.**”na **yardımcıdır**.

=> **Kavramlar ve kavramlar arası ilişkileri** gösteren **grafiksel bir görsel araçtır**.

Şekil 1. Örnek bir kavram haritası

K.H. Hazırlanırken Dikkat Edilecek Bazı Hususlar:

- 1) **Tek bir akış diyagramı** şeklinde **hazırlanmamalıdır**.
- 2) **Özel isimler kavram değildir**, yazılmaz.
- 3) **Her kavram bir defa kullanılmamalıdır**.
- 4) **Belli bir grup kavramlar renklendirilebilir**. **Ayrt edilebilirlik sağlar**.

Kavram haritasında Neler Olmalıdır?

- 1) **Kavramlar ve kav. arasındaki ilişkileri** gösteren **ifadeler** olmalı
- 2) **Kavramları bağlayan çizgiler**, ilk k.dan **diğerine doğru okla** işaretlenmeli
- 3) **İki kavram arasında çapraz bağlantılar** da olmalıdır.

Kavram haritasının Kullanım Alanı?

- 1) K.H. **öğrenme/öğretmen aracı** olduğu gibi **ölçme aracı** olarak da kullanılabilir.
- 2) **Ders girişinde** → **konuyu bütün hâlinde görme** imkânı sağlar.
- 3) Dersin **gelişme aşamasında**;
 - * Önceden tanımlanan K.H. üzerinde
 - **Maskeleme yöntemiyle kavramlar arası ilişkiler aşama aşama** açıklanabilir.
 - **Öğretmen ve öğrencilerle birlikte** hazırlanabilir.
- 4) **Dersin sonuç aşamasında**;
 - * **Konu özetleyerek bütün hâlinde görme** imkânı sağlar.
 - **Ev ödevi** olarak da verilebilir.

2. ZİHİN HARİTALARI

* **TONY BUZAN** geliştirdi.

- **Not alma tekniği** olarak ortaya çıktı.

* **Olayların, fikirlerin sistematik bir şekilde** **görselleştirilmesidir** (Şekil 2)

Şekil 2. Örnek bir zihin haritası (Şen)

3. V-DİYAGRAMLARI

* **D.BOB GOWİN** ve **arkad.** 80'li yıl. geliştirdi.

* **Başlangıçtaki amacı Fen bilimi alanında**

-**Laboratuvar araştırmalarının daha etkili** olması

* Raporlarda öğrencilerin teorik bilgiler ile
→ Uygulamalar arasında bağlantı kurar...

Şekil 3. Örnek bir kavram karikatürü (Atasoy)

4. KAVRAM KARİKATÜRLERİ

K.K. hazırlarken nelere Dikkat Etmeli?

1. **Günlük hayattan bilimsel bir olayı** konu alır.
2. **İnsan veya hayvan karikatürü** (Karakterler isimlendirilir)
3. **Karakterler olayı tartışır** veya **diyalog hâlinde** olur.
4. **Sözler konuşma baloncuklarında ayrı ayrı ve sırasıyla** verilir
5. **Karakterlerin görüşleri kısa, öz ve anlaşılır** ifade edilmelidir.
6. **Kavram yanlışlarını** içerir. Konuşanlardan biri **hatalı bilgi** verir.
7. Karikatürler **dikkat çekici** tasarlanmalıdır.
8. **Tüm alternatif fikirler akla uygun** ve **eşit statüde** olmalıdır.
9. **Poster** ise öğrencilerin **tamamının göreceği şekilde** ve **okunaklı** olmalıdır.
10. **Öneri**: Konuşma balonlarına bir tane **boş konuşma balonu** ilave edilebilir.

Akran Öğretimi

- * **Aktif öğrenme yaklaşımlarından** birisidir.
- * Öğrencilerin **aktif olarak** öğrenme sürecine **katılımını** sağlar.
- * Her **branşta** uygulanabilir bir yöntemdir.
- Öğrenciyi **merkeze** alır ve onun **ihtiyaçlarını** gösterir.
- “**Akran**”ların **desteğini** alır.

Akran öğretimi yönteminin

1. **Kavramsal öğrenme**,
2. **Problem çözümünü artırma**
3. Öğrenme **zorluklarını giderme**,
4. **Öz güven** üzerine → **olumlu etkileri** vardır.

ERIC MAZUR

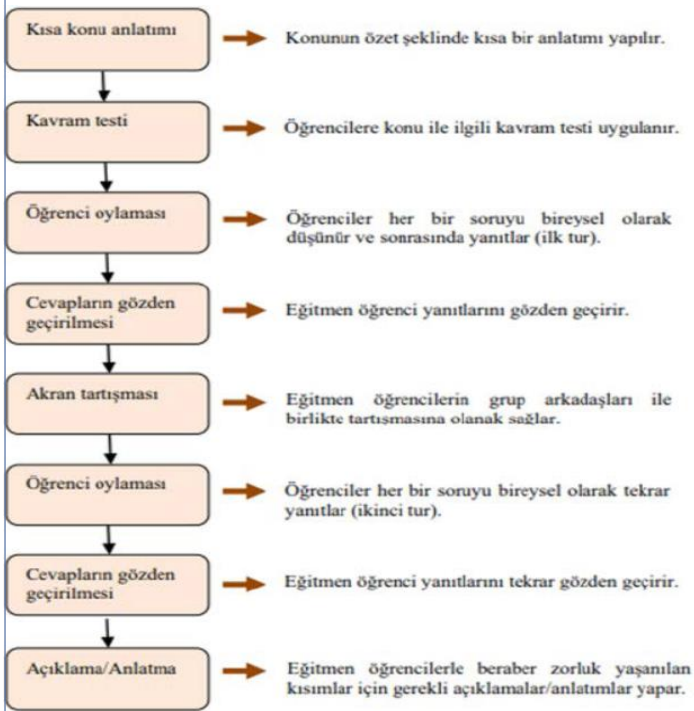
- * **Akran Öğretimi Yaklaşımı** çalışmaları var. (Harvard Üniversitesi)

Çıkış noktası

- Öğrencilerin **sayısal** verilerle herhangi bir konudaki **problemleri** çözerken
- => İşin derinlemesine **kavramsal anlamının** anlaşılma~~dığına~~ yöneliktir.

AKRAN ÖĞRETİMİNİN ADIMLARI

- * **Basamak basamak** ilerleyen bir **döngü** içerisinde gerçekleştirilebilir.

Şekil 1. Akran öğretimi akış şeması (Oktay, 2017)

MAZUR'un çalışmaları**Kavram Sorusunun Bazı Özellikleri**

- 1) Sadece **sayıların** kullanılıp **çözüme ulaşıldığı** bir **soru** olmamalı
- 2) Çoktan seçmeli ve **yeterli sayıda seçenek** içermeli
- 3) Öğrencinin **anlayacağı dilde açık** ve **net** olmalı
- 4) Ne **çok zor** ne de **çok kolay** olmalı
- 5) Tek **bir kavram** üzerinde olmalı

Akran öğretiminin uygulanmasında

- * **Teknik unsurlardan** en fazla **dikkat çeken** durum
- => Öğrencilerden gelen **yanıtların alınması** olayıdır.

Akran Öğretiminin Uygulanmasında En Fazla Kullanılan Yöntemler:

1. **El kaldırma:** En kolay ve kısa sürede öğrenci cevapları alır ve değerlendirilir.
2. **Flaş kartlar:** Farklı renk ve formlarda A, B, C gibi kartlar önceden dağıtılır.
3. **Taramaformları:** Büyük gruplarda tercih edilebilir.
4. **Clickers:** Teknolojik bir uygulamadır. Ayrıca bir uygulama aparatı gerekir.
5. **Çevrim içi yanıt sistemleri:** Günümüz web 2.0 araçları yardımıyla uygulanır.

Akran Öğretiminin Avantaj ve Sınırlılıkları

- * **Teknolojik uygulamalar**
- Öğrencinin ilgisini, sürece katılımını artırır (**olumlu** yönü)
- Bazı öğretmenler için **zahmetli** ve **maliyetli** olabilir (**olumsuz** yönü)

Akran Öğretimi Yönteminin Değerlendirilmesi ve Geliştirilmesi

- * **Eğitmenlerle öğrenenler** süreç içerisinde yoğun bir şekilde **etkileşimdedir**.
- => **Karşılıklı eş güdümlü** önemlidir.

Uygulamaların değerlendirilmesi

- Bir sonraki uygulamaların niteliğini artırmada
- Süreç içerisindeki olası **aksaklıkları görmede** önemlidir.

- * Öncelikle bireylerin kendilerini değerlendirmesi (öz değerlendirme)
- * Sonrasında **akran** ve **grup değerlendirmeleri** istenebilir.

Giriş**Okul Dışı Öğrenme**

- **Öğretim programını temel alır.**
- **Sınıf dışındaki alanlarda** ve **kurumlarda gerçekleşir.**

Okul Dışı Öğrenme Türleri

- 1) **Formal** Öğrenme
- 2) **Non-Formal** Öğrenme
- 3) **İnformal** Öğrenme

Formal Öğrenme	Non-Formal Öğrenme	İnformal Öğrenme
Genellikle okulda	Okul dışı kurumlarda	Her yerde
Motivasyon daha dışsal	Motivasyon gen. içsel	Temelde içsel motivasyon
Yapılandırılmış	Yapılandırılmış	Yapılandırılmamış
Zorunlu	Genellikle gönüllü	Gönüllü
Öğretmen liderliğinde	Rehber/öğretmen liderliğinde	Gen. öğrenenin öncülüğü
Öğrenme değerlendirilir	Öğrenme gen. değerlendirilmez	Öğrenme değerlendirilmez
Ardeşik	Genellikle ardeşik değil	Ardeşik değil
Gen. önceden planlı	Gen. önceden planlanlı	Kendiliğinden

Okul dışı öğrenme

- => **İnformal** ortamlarda **formal öğrenme faaliyetlerinin** yürütülmesidir.

Okul dışı öğrenme Yararları Nelerdir?

- * Okul dışı ortamlarında yapılan etkinlikler
- Öğrencilerin **bilişsel**, **duyuşsal** ve **psikomotor** yönden gelişimini sağlar.
- **Motivasyonda**, **tutularda** ve **akademik başarıda** etkilidir.

- Not:** Her kademede **sınıf içi** ve **okul dışı öğrenme** bir arada kullanılması ile
- => **Öğrenme zenginleştirilir.**

- => Etkinlikler hazırlanırken
- içerik-yöntem-ortam** ilişkisine dikkat etmelidir.
- Şekil 1. Okul dışı öğrenmede içerik-yöntem-ortam ilişkisi

İÇERİK

- * “**Ne**” sorusuna cevap verir. niteliktedir. (Etkinliğin **konusu**)
- =>Etkinliklerimizin içeriği **öğretim programındaki kazanımlar**dır.

“Okul dışı öğrenme ne zaman yapılmalıdır?”

- =>“Öğretim prog. **kazanımı** ne zaman işlenecekse o zaman”

ORTAM

- * **İçeriğe** yani **kazanıma uygun sınıf dışı ortam**dır.
- * “**Nerede**” sorusunun cevabıdır.
- Her **içeriğin her ortamda** işlenmesi **uygun** veya **kolay olmayabilir**.

YÖNTEM

- * “**Nasıl**” sorusuna cevap verir.
- * **İçeriğe** uygun bir **ortamda etkinliğin nasıl gerçekleştirileceği** ...

Okul dışı öğrenme ortamlarının Önemi?

- * **Yaparak-yaşayarak öğrenmede** ekilidir.
- * Sınıf ortamına getirilemeyen **materyalleri yerinde görme**, **deneme** fırsatı verir.
- * **Disiplinlerarası bir yaklaşım**, okul dışı öğrenmenin önemli bir **özelliklidir**.

OKUL DIŞI ÖĞRENME ORTAMLARI**Okul dışı öğrenme sürecini nasıl organize etmeliyiz?**

- * Bu iş **profesyonel** bir süreçtir.

- * **Şekil 1. Okul dışı öğrenme sürecinin organizasyonu**

1. ETKİNLİK ÖNCESİ HAZIRLIKLAR (OKUL DIŞI)

- * Okul dışı ortama **gitmeden önce**
- Su, işe gibi **organizasyon** boyutunda hazırlık
- Öğrencilerin tek mi grupla mı çalışacağı gibi **akademik** ön hazırlıklar yapılır.

Nelere dikkat etmeliyiz (Hazırlıklar) ?

1. **Etkinlik** , **zaman** ve **akış planı** hazırlanmalı
2. **Okul yönetimi** ve **ailelerden izinlerin alınması**
3. **Gidiş-dönüş ulaşımının planlanması**
4. Kiminle **iletişime** geçileceği **belirlenir**.
5. **Öğrencilerin** ve **velilerin bilgilendirilmesi** gerekir.

2. ETKİNLİĞİN UYGULANMASI (OKUL DIŞI)

- * **Hazırlıklar** yapıldıktan sonra → **Sahada uygulama aşamasına** geçilebilir.

Nelere dikkat etmeliyiz (Uygulama ve Öncesi) ?

1. **Etkinlik öncesi**
 - Öğrenciler **organizasyon kuralları** hakkında **bilgilendirilmelidir**.
 - **Gruplar** hâlinde çalışılacaksa bunlar **belirlenmelidir**.
2. **Etkinliğin belirli anlarında**
 - Öğrencilerin **çalışma kâğıtlarını** doldurmaları için onlara **zaman verilmelidir**.
 - Öğrencilere ortamı **gezebilecekleri serbest zaman** verilmelidir.

3. ETKİNLİK SONRASI DEĞERLENDİRME (OKUL DIŞI)
* Sınıf içinde olduğu gibi **etkinlik sonrasında değerlendirilmelidir.**
=> Değerlendirmeler **illaki not verme** amaçlı olmamalıdır.
=> **Biçimlendirici değerlendirme** olmalı
- **Kazanımların ne ölçüde öğrenildiği yoklanmalıdır.**
* **Derslerin uygulanma biçimleri öğrenciler tarafından değerlendirilebilir.**
=> **Etkinliğin bir sonraki seferde daha etkili uygulaması** için dönütler sağlanır.

Okul Dışı Öğrenme Faaliyetleri Sonrası Ölçme-Değerlendirme Araçları
1. Kavram haritaları
2. Zihin haritaları
3. Etkinlik sonrası değerlendirme
4. Metin çözümlemesi
5. Bulmacalar
6. Gazete/poster/broşür hazırlama
7. Fotoğraf sergisi
8. Kompozisyon/mektup yazma

* **Bu araçlar**
- **Sınıf seviyesine ve konuların içeriğine** göre öğretmen tarafından tercih edilebilir.
* Eğer ziyaret edilen okul dışı ortamda **vakit kalmışsa**
- **Ölçme-değerlendirme** aşaması orada da yapılabilir.

Nereler okul dışı ortam sayılır?
* **Öğretim programında** ele alacağımız **kazanıma uygun her ortam**
- Sadece **kurumsal** yapılar değil (müzeler, bilim merkezleri...)
- **Açık alanlar** (okul bahçesi, park, nehir kenarı...)
- **Hastane, sanat merkezleri** de okul dışı öğrenme ortamı olarak kullanılabilir.

EĞİTİMDE ETKİLİ GERİ BİLDİRİM

I. ÖĞRENMENİN DOĞASI

* Bilgi üretiminin hızı ve **değişimi** sonucu
- Bilgi aktarmada **yüz yüze eğitimlerin sınırlı sürelerini yetersiz bırakır.**
* Çocukların **yaşam boyu** öğrenme ihtiyaçlarını **karşılatabilmeleri** için
=> Öğrenme **sorumluluğuna** ve **özerkliğine** sahip bireyler olarak yetiştirilmeli
=> Erken yaşlardan itibaren **sosyal-duygusal özelliklerinin geliştirilmeli.**

Eğitim amaçlarının gerçekleştirilmesinde
- **Öz saygı, tutum, öz güven, öğrenme özerkliği, öğrenme sorumluluğu** önemlidir.
=> Bu özellikler öğrenme sürecinde öğrenciyi etken ve aktif kılar
=> Öğrencilerin **öğrenmeye yönelik tutumlarını** ve **motivasyonlarını artırır.**

Öğrenme özelliklerinin oluşmasında
* **Kalıtısal** ve **bağlamsal** özellikler **ön plandadır.**
Kalıtısal olarak miras alınan özellikler
* Hamilelikteki yaşantılar ve doğum sonrası sosyal ve kültürel **bağlam...**

Öğrenme sürecine etki eden farklı değişkenler Nelerdir?
- Çocukların geçmiş öğrenme **deneyimleri,**
- Sosyal ve kültürel **yaşantıları;**
- Okul, öğretmen, aile, akrana gibi eğitim paydaşlarının çocuk üzerindeki **etkileri**

Eğitim ortamlarındaki çeşitliliğin temel kaynaklarını Nelerdir? (Türkiye’de)
- **Gelir dağılımındaki eşitsizlikler,**
- **Öğrenme güclüğü yaşayan** bireyler,
- **Özel gereksinimli** bireyler
* Özellikle 2011 yılından itibaren çevre ülkelerde gelişen ve kronikleşen
- Türkiye’nin düzenli olarak **bireysel** ve **kitlese dış göçe** maruz kalması
- Coğrafi konumu ile köprü görevinde kısa süreli ve **geçici ikamet ülkesi** olmuştur.
* Son yıllarda sınır ülkelerinde meydana gelen **bölgesel çatışmalar** ve **iç savaşlar**
- Türkiye’yi **transit** ülke konumundan **hedef** ülke hâline dönüştürmüştür.
(2011’de Suriye’de çıkan çatışmalar etkilidir)

Türkiye’ye göç eden nüfusun
- **Yarıya** yakını **0-18 yaş** arasındaki çocuklardır.
=> Sınıflardaki **çeşitliliği artırmıştır.**

* **Ortaöğretim programlarına kadar olan eğitim ortamı**
- Öğrencilere zengin **öğrenme yaşantıları** sunar
- **Bilişsel yeterlikleri, duyuşsal özellikleri, psikomotor** ve **sosyal becerileri** geliştiren bir **ekosistemdir.**

* **Öğrencilerilere Bakış Açımız Ne Olmalı?**
- Onları sadece **bilişsel paradigmlar** ile değil
- Bütünsel bir bakış açısıyla ele almalıyız.
(Fiziksel, sosyal-duygusal ve bilişsel alanları ile birlikte ...)
- Erken yaşlardan **öz kavramlarını** olumlu yönde geliştirmelerini sağlamalıyız.
- **Öğrenme sorumluluğu** ve **özerkliği** içinde yetişmelerini **teşvik etmeliyiz**
- Gelecekteki öğrenme ihtiyaçlarını daha iyi tanımlamalı
- Gerekli bilgilere ulaşma ve değerlendirme becerisine sahip olmalarını sağlamalıyız.

Öğrenme Sürecinin Belirleyici Unsurlar Nelerdir?
* **Öğrenme isteği** ve **kararlılığı** olmadan gelişim **sağlanamaz!**
=> Bunun için içsel ve dışsal **motivasyon kaynakları** harekete geçirilmelidir.
* Çocuklar **korku** ve **baskıyla değil kendi çabalarıyla** daha etkili öğrenirler
- **Korku** ve **baskı,** çocuklardaki **kaygıyı artırır.**

* Öğrenmenin en önemli **itici gücü meraktır.**
=> **Merak** azalırsa → **öğrenme çabası** da **azalır**

Merak etmek
- Öğrenme isteğini olumlu yönde etkiler
- Çocukların **düşünme, araştırma, sorgulama becerilerini geliştirir.**
- Önemli **motivasyon** unsurudur.

Öğretim Programları Nasıl Olmalıdır?
* Zengin **kazanım** ve **öğretim etkinlikleri içermeli**
- Çocukların **meraklarını** çeken
- Onları **şaşırtan**
- **Araştırmaya, düşünmeye** ve **sorgulamaya yönelten** yapıda olmalı.
* **Farklaştırılmalı** ve **zenginleştirilmelidir**
(Öğrencilerin hazırbulunuşluk ve gelişim düzeylerine uygun olarak...)

Öğrenme Ortamları Nasıl Olmalı?
* **Etkinliklere dayalı** olarak tasarlanmalıdır:
- Öğrencilerin **gerçek yaşam problemlerine çözüm arayacakları,**
- **Projeler geliştirecekleri,**
- Öğrenme ürünlerini **ortaya koyabilecekleri** etkinlikler olmalı

Öğretmenlerinin En Önemli Görevi Nedir?
- Çocuklara **öğrenmeyi sevdirmek**
- Onların **öğrenme çabalarını desteklemek**
- **Öğrenme kararlılıklarını sürdürmelerine yardımcı olmaktadır.**

En Geniş Tabanlı Öğrenmeler Hangileridir?
=> **Yaparak** ve **yaşayarak** ulaşılan **öğrenmelerdir.**
- **Kalıcı izli öğrenmede** etkilidir.
* Öğrencileri **pasif alıcı** olmaktan kurtaran yöntemler **kullanmalı.**
- Programı **uygulayan, uyarlayan, farklılaştıran** öğretmendir.

Bu nedenle öğretmenlerin
- **Alan** ve **pedagojik** yeterliklerinin **üst düzey** olması,
- **Demokratik tutum** ve **davranışlara** sahip olmaları,
- **Duyuşsal hazırbulunuşluk düzeylerinin yüksek olması** beklenir.

Öz Güven Nedir?
- Okul ekosistemindeki tüm **paydaşların o bireye dair izlenimlerinin toplamıdır.**

Öğrenci
* Bir **bütünlük** içerisinde **yaşar.** (Bilişsel, duyuşsal, sosyal ve fiziksel özellikler)
* Bu kapsamda **öğrenme ortamları**
- Öğrencinin kendi **öğrenme sorumluluğunu aldığı,**
- Öğrenciyi **bütünsel** olarak ele alan,
- Ona dair her tür **farklılığı içeren** ve
- Gelişim sürecini **destekleyen etkinlikler ile tasarlanmalıdır.**

Öğrenme Nasıl Gerçekleşir?
- Bireyin kendi zihin **şemalarını oluşturması,**
- Mevcut şemalarını **güncellemesi,**
- Dış uyarıcılardan gelen bilgiyi **anlamlandırması ile gerçekleşir.**
* Bireyler, **bilişsel şemalar** yoluyla
=> Zihinlerindeki **bilgileri yapılandırır, genişletir** ve **detaylandırır.**

Hata Nedir?
* **Öğrenme sürecinin önemli deneyimleridir.**
* Öğrenme sürecinde **geri bildirim** sağlayan önemli **yaşam deneyimleridir.**

Geri bildirimler?
* Bireyin **bilişsel** ve **duyuşsal özellikleri** üzerinde **olumlu etkileri** vardır:
- **Bilişsel şemaların oluşturulmasına** ve **düzenlenmesine,**
- Yeni bilgilerin **zihinsel şemalarda örgütlenip** ön bilgilerle **ilgi kurulmasına**
- Bu bilgilerin **anlamlandırılmasına** önemli katkı sağlar.
* **Bilişsel gelişime** eşlik eden **duyuşsal özelliklerin** de değişimini sağlar.

Geri bildirim kapsamında öğrencinin öğrenme süreçlerine
* **Katılımın niteliği** de **değerlendirilmelidir**

II. ETKİLİ GERİ BİLDİRİM

Öğretmenler
* Öğrencilerin **bilişsel becerilerinin gelişimini sağlar**
* Ayrıca **duyuşsal** özelliklerinde de **etkilidir.**

BLOOM (Tam öğrenme modeli)
* **“Tam öğrenme modeli”**nde
=> **Öğrenme ürünlerini etkileyen temel unsurlarını tanımlar:**
- **Ön koşul öğrenmeleri** kapsayan öğrenci bilişsel giriş davranışları,
- **Duyuşsal giriş özellikleri** ve
- **Öğretim hizmetinin niteliğidir der.** (ipuçları, katılma, pekiştirme, dönüt ve düzeltme)

Etkili bir öğrenme-öğretme süreç planlamasında Alınan Önlemler?
- **Konuya** ve **üniteye** ilişkin **ön öğrenmelerinin yoklanması,**
- **Eksiklerinin giderilmesi;**
- İlgisinin, olumlu tutumunun ve akademik **motivasyonunun artırılması**
+ Öğrencilerin **ipuçları** ile **desteklenmeleri,**
+ **Sürece katılım** durumlarının **artırılması,**
+ Öğrencilere **düzeltilme yoluyla geri bildirimler verilmesi**

Öğrenme Süreci İçerisinde
* **Duyuşsal özellikler** ile **bilişsel beceriler** karşılıklı **etkileşim** içerisinde.

SENEMOĞLU
* Öğrenci **duyuşsal özellikleri** arasında **akademik başarıyı** etkileyen
→ En önemli özelliklerden biri bireyin **akademik öz güvenidir**
Akademik Öz Güven
* Kendi **öğrenme kapasitesi** ile ilgili bireyin **kendine yönelik algısıdır**.
- **Öğrenme stratejileri** kapsamında ele alınan **duyuşsal özelliklerdir**.
- Öğrencilerin **üst düzey düşünme becerileri** ile de yakın **ilişkilidir**.

SENEMOĞLU
Akademik Öz Güveni Neler Etkiler?
* Öğrencileri çevreleyen ekosistemdeki **aile, akran ve öğretmenlerin yargılarıdır**.
=> **Düzenli geri bildirim süreci**
- Sadece **bilişsel süreç** ile sınırlandırılmamalı
- Öğrenci **duyuşsal özelliklerini** de kapsayacak biçimde **genişletilmeli**.

GÖKER
Geri Bildirimler hangi açılardan Farklılaşır?
a) yapıcı / düzeltici / negatif b) güçlendirici / pozitif
=> **Yapıcı ve güçlendirici geri bildirimler** öğrenme üzerinde etkilidir.

SCHUNK
Geri bildirimler
=> Sadece öğrenme-öğretmede katılımını desteklemek ve ödüllendirmek için değil
* Aynı sadece **katılımın niteliğine** ilişkin **unsurları da içermelidir**.

Geri Bildirim Sürecinin Etkililiği Nelerle İlişkilidir?
* Akademik **öz güvenin** gelişimine **benzer**
- *Aile, akran, öğretmen tutumları*
- *Sınıf yönetimi, öğretim programları, öğrenme ortamları* unsurları ile **ilişkilidir**.
* Bu sebeple **geri bildirimler**
→ **Öğrenme niteliği** ve öğrenci **akademik öz güveni** üzerinde **etkilidir**.

HİGGİNS, HARTLEY ve SKELTON
* Anlamli, nitelikli ve zamanında verilen **geri bildirim**
→ Öğrenci **bilişsel özelliklerini geliştirir** ve
→ Öğrencilerin **öğrenme sorumluluğunu etkiler**.

Etkili geri bildirim sürecinde
* **Kaynak** sadece **öğretmen** ile **sınırlı değildir**.
=> **Akranlar** arası gerçekleşecek **yapıcı geri bildirimler** de önemlidir.

Geri bildirimler Çeşitleri Nelerdir? (Yön açısından)
a) **pozitif** geri bildirim b) **negatif** geri bildirim

a) **Pozitif geri bildirimler**
* Öğrencinin tutum ve davranışlarına yönelik **olumlu** ifadeler içerir.
(Oldukça başarılı, bravo, problemi çözme yaklaşımın doğru vb.)

b) **Negatif geri bildirimler**
* **Olumsuz** ifadeler içerir. (Cevabın yanlış, ödevin oldukça yetersiz...)

Not: Öğretim sürecinde **sürekli pozitif geri bildirim** vermek **mümkün değildir?**
=> **Negatif geri bildirimler olumlu jest ve mimiklerle desteklenmelidir**.
- Öğrencinin yapmış olduğu **hatalara** karşı daha **duyarlı olmasını sağlar**.
- **Öğrenmeye karşı olumsuz tutum ve davranışlarını engeller**.

İçerik Açısından Geri bildirimler
a) **Sınırlı** geri bildirim b) **Ayrıntılı** geri bildirim

Sınırlı verilen geri bildirimler
* Öğrenme üzerindeki **olumlu etkisi** de oldukça **sınırlıdır** (*doğru, yanlış, eksik vb.*).

Ayrıntılı geri bildirimler
* Öğrenme üzerinde daha **olumlu etkiler sağlar**
- Öğrencinin **eksikliklerinin neler** olduğunu,
- **Neyi doğru** veya **yanlış yaptığını**,
- **Nasıl ilerlemesi gerektiğini** ortaya koyar.
Matematiksel işlemlerde hatan var, toplama işlemi gözden geçirmelisin.
* Genellikle **düzeltilmeleri** ve **yönlendirmeleri** de içerir.
- Bu nedenle **geri bildirimlerde ayrıntı önemlidir**.

Zamanlama açısından geri bildirimler
a) **Anlık** geri bildirim b) **Gecikmiş** geri bildirim

Anlık geri bildirimler
* Sınıfta veya eş zamanlı gerçekleştirilen **uzaktan eğitim** ortamlarındadır.
- **Otomatik** olarak bir **yazılım aracılığı** ile **verilebilir**.
- **Öğretmenler** veya **akranlar** tarafından da **düzenlenebilir**.

Gecikmiş geri bildirimler
* **Ödevlere, projelerine, çalışma kâğıtlarına verilen dönüt ve düzeltmeler** örnektir.
Önemi
- **Ayrıntılıdır**
- Sadece **yanlışları göstermez** → **Düzeltilme de içerir**.
=> **Geri bildirim etkinliğini artırır**.

Geri Bildirimlerin Diğer Hedefleri?
* Sadece bilişsel değil
- **Üstbilişsel becerileri** ve **duyuşsal özellikleri geliştirmeyi** de **hedefler**.

Örnek olarak
=> Yapılan bir çalışma içerisinde **eksik** olan yerlerin belirtilmesi → **Bilişsel G.B**
=> Stratejilerle öğrenme **etkililiğinin** artmasına yönlendirme → **Üstbilişsel G.B**
=> **İlgi, tutum ve motivasyona** yönelik ifadeler kullanılması → **Duyuşsal G.B**

* **Geri bildirimler (Genel Olarak)**
- **Ayrıntılı** olarak sunulmalıdır.
- Kişiyeye değil, **ürüne yönelik** olmalıdır.
- **Açık ve anlaşılır** olmalıdır.
- **Süreç odaklı** ve **biçimlendirici** olmalıdır.
- **Bilişsel, üstbilişsel ve duyuşsal** özellikleri içermelidir.
- **İlerlemeyi** ve **farklı** göstermelidir.
- **Sözlü** ve **yazılı** olmalıdır.
- **Pozitif** unsurları içermelidir.
- **Pozitif jest** ve **mimikler** geri bildirim **eşlik etmemelidir**.
- Doğrudan yanıtta değil, **düşündürmeye** yönelmelidir.
- Sadece **eksikliklere** ve **yanlışlara** yönelmemelidir, **düzeltilme** de içermelidir.

III. ETKİLİ GERİ BİLDİRİM SÜRECİNDE WEB 2.0 ARAÇLARI

* **Covid-19** pandemisi ile birlikte
- **Uzaktan eğitim** ve **web 2.0** araçlarının kullanımı daha da **artmıştır**.
- Bu araçların **ücretsiz** ve **ücretsiz** uygulamaları var.
* **Okul dışı** ortamlarda öğrenme-öğretme süreçlerinde **sıklıkla kullanıldı**.

WEB 2.0 Araçlarına Örnek:
Kahoot, Formative, Socrative, Edmodo, Actively, Google drive, Edpuzzle, Playposite, Plicker gibi uygulamaları sayabiliriz.

=> Bu uygulamalar farklı türlerde geri bildirim imkânı sağlar.
- Bu **geri bildirimler anlık** olabildiği gibi **gecikmiş** olarak da **verilebilir**.
=> Bu uygulamalar genel olarak **otomatik geri bildirim uygundur**.
=> **Öğretmen** ve **akranlar** ile **etkileşime** izin verecek **modülleri** var.

Kahoot:
- Öğrencilere **anlık geri bildirim** verilebilmektedir.
- Ağırlıklı olarak **hatırlama** ve **anlama** düzeyindeki sorulara yöneliktir.
- **Sınırlı** geri bildirimler için daha uygundur (**doğru, yanlış** vb.).

Formative:
- Öğrencilere **anlık geri bildirim** verilebilir
- Onlarla etkileşime girilebilir ve yanıtları görülebilir.
- **Ayrıntılı** geri bildirimler düzenlenebilir.

Socrative:
- **Çoktan seçmeli, doğru-yanlış ve kısa cevaplı** sorular **hazırlanabilir**
- **Anında onaylayıcı** ya da **detaylı geri bildirimler** verilebilir.

Edmodo:
- **Sanal sınıf** uygulaması ile **öğretmen** ve **akran geri bildirimine** imkân sağlar.
- Program arayüzünde **video** linkleri paylaşılabilir
- **Tartışma forumları** açılabilir
- Öğrencilere **ödevler** verilebilir
- **Anlık** ve **gecikmeli geri bildirimler** düzenlenebilir.
- Öğretmen ve öğrenciler tarafından derslere yönelik sunu materyalleri yüklenebilir
- Bu **materyallere** yönelik **geri bildirimler** sunulabilir.

Google drive:
- **Ortak dokümanlar** oluşturulabilir.
- Öğrenciler dokümanlar üzerinde **değişiklikler** yapabilir
- **Kendi görüşlerine** göre dokümanı **düzenleyebilirler**. İ
- Öğretmenler de bu dokümanlar üzerinden **anlık geri bildirimlerini** paylaşabilirler.
- Yeni dokümanların oluşturulmasına ve/veya tek bir doküman üzerinde öğrenci ve öğretmenlerin **ortak çalışma** yürütmesine olanak sağlamaktadır.

ÖĞRENME, ÖĞRETİM VE EĞİTİMDE GÜNCEL YAKLAŞIMLAR

ÖĞRENME KAVRAMI
* Genel anlamda kabul edilmiş bir **tanımı yoktur**.
- Çünkü her **araştırmacı, teorisyen, öğrenmenin farklı bir bileşenine odaklanır**.

ÖĞRENME
- Davranışların oluşması ya da değiştirilmesi sürecidir.
- Belli bir zaman diliminde oluşan bir değişimdir.
- Kalıcı değişikliklere neden olan yaşantı sürecidir.
-

* **Bireyin davranışında ya da bireyin bir davranışı gösterme yeterliliğinde yaşantısı yoluyla meydana gelen kalıcı izli değişimdir**.

Bu tanımla incelediğimizde
=> **Bireyin davranışında** ifadesi ile → Birey **NEYİ?** Değiştirmeli sorusuna,
=> **Yaşantısı yoluyla** ifadesi ile → **NASIL?** sorusuna cevap alırız.
=> **Kalıcı izli** ifadesi ile → Bu değişimin **ÖLÇÜTÜ** vurgulanır.

REFLEKS:

1. **Doğuştan gelir.**
2. Bir uyarıcıya karşı **belli** ve **basit** bir **davranış** gösterme **eğilimidir.**
(Bir uyarıcıya karşı gösterilen oldukça **hızlı** ve **tutarlı** tepki)
3. **Bilinçli** tepkiler **değildir** ve **hayati öneme sahiptir.** (*Ateşten elimizi çekmemiz*)
4. **İçgüdüye göre daha basit** yapıdır.
* **Ertelenebilir** ancak **engellenemez!** (**İçgüdü** ise **ertelenemez!**)
* **Organizmanın biyolojik donanımında yer alır.**

İÇGÜDÜ:

1. **Doğuştan gelir.**
2. Temel **psikolojik** bir **güçtür.**
3. Gündelik yaşamda **içinden geldiği gibi davrandığında ortaya çıkar.**
4. **Bilinçli** tepkiler **değildir.**
5. Bir türün **tüm üyelerinde bulunur.** (Başka türlerde **farklıdır**)
6. **Karmaşık** yapıdır. (**Refleks** daha **basittir**)
7. Belli bir **biyolojik gereksinim** ile **ortaya çıkmamıştır.**

Not: İnsanlarda **içgüdü yoktur!** ("**içgüdüsel davranışlar**" vardır)
(Annelik bir içgüdü değil, içgüdüsel davranıştır)

=>Bireylerin **refleksif** ve **içgüdüsel** davranışları->**öğrenme ürünü değildir!**
=> **Çünkü öğrenilmezler!**

YAŞANTI:

* Öğrenme tanımında geçen "**bireyin yaşantısı yoluyla**" önemlidir.
=> Öğrenme için **yaşantılar yoluyla ortaya çıkması** gerekir.

DAVRANIŞ:

- * **Davranışçı kuramlara** göre:
- Organizmanın **gözlenebilen her türlü etkinliği**dir.
- * **Bilişsel kuramcılara** göre:
- Gözlenebilen ya da gözlenemeyen etkinliklerinin tümünü kapsayan bir **süreçtir.**

Davranışları Genel Olarak Üç Grupta Toplanır:

- Doğuştan Gelen Davranışlar:**
- **İçgüdüsel** ve **refleksif** davranışlardan oluşur.
- Bu davranışlarımızı **öğrenme** yoluyla **değiştiremeyiz.** (*Kalp kasımızın çalışması*)
- Geçici Davranışlar:**
- Alkol, ilaç yorgunluk, hastalık gibi **etkenlerle ortaya çıkar.**
- **Geçici** davranışlardır. (*Alkollü bireyin alkolün etkisiyle yaptığı konuşmalar*)
- Sonradan Kazanılan Davranışlar ya da Öğrenme Ürünü Olan Davranışlar:**
- Doğuştan **getirilmez!**
- **Öğrenme** yoluyla **sonradan kazanılır.** (*Ağlayarak istediğini elde eden bir çocuk*)

Öğrenme Ürünü Olan Davranışlar 2 (iki) Türdür:

a) **İstendik** Davranışlar b) **İstendik olmayan** davranışlar

İstendik davranışlar 2 yolla kazanılmaktadır:

1. **Planlı eğitim yoluyla kazanılan (İstendik) davranışlar:**
- Eğitim kurumlarında bir **plan çerçevesinde** kazandırılmaya çalışılır.
- Bazen de eğitimin **hatalı yan ürünü istenmeyen** davranışlardır. (*Kopya çekme...*)
2. **Gelişigüzel kültürleme ürünü olan (İstendik) davranışlar:**
- Yaşam içerisinde **kendi kendine kazanılan** davranışlardır. (*Mahalledeki öğrenme*)
- Bazen **faydalı** ve istendik nitelikte olabilirken bazen de **zararlı** olabilir.

ÖĞRETME:

* Bireyin **öğrenmesine yardım/destek/rehberlik yapma işi.**

Not: **Öğrenmeye yardım** demek **bilgi aktarım** demek **değildir!**
- Bilgilerin aktarılmasındır.

Öğretme Davranışları Nelerdir?

- Davranış modelleme
- Kaynak sağlama
- Hangi sıra ile nasıl öğrenileceğini gösterme
- Dönüt verme ...

ÖĞRETİM:

* **Planlı/amaçlı öğretim çabası**(etkinliklerine) "**öğretim**" denir.
* Okul öğrenmelerinde
→ Öğretim etkinlikleri, **öğretim programları** doğrultusunda **hazırlanır.**

ÖĞRETİM PROGRAMLARI:

* Öğrencilere kazandırılacak özelliklere ulaşmak için
- **Planlanan etkinlikleri** içeren **yazılı dokümanlardır.**

ÖĞRENME İÇİN TEMEL İLKELER

1. Öğrenme hedefe yöneliktir.
2. Öğrenme ön bilgi ile yeni bilgi arasında bağ kurmaktır.
3. Öğrenme bilginin örgütlenmesidir.
4. Öğrenme doğrusal olmayan fazlar hâlinde gerçekleşir.
5. Öğrenme gelişimden etkilenir.
6. Öğrenme stratejiktir.

1. Öğrenme hedefe yöneliktir:

* Bireyler **öğrenme** görevlerini **rastgele yapmazlar.**
=> Öğrenme sırasında bireyin iki **temel hedefi** vardır:
1. Yapılan işin **anlamını kavramak**
2. Kendi **öğrenmesini düzenlemek**

2. Öğrenme ön bilgi ile yeni bilgi arasında bağ kurmaktır:

* Zihnimizde hâlihazırda yer alan bilgilere "**ön bilgi**" denir.
- Öğrendiklerimiz zihnimizde **depolanmıştır.**

* Temelde **üç tip bilgi** vardır:

1. Dünyayı **tanımlamamızı** sağlayan, **tanımlayıcı** bilgidir.
2. İş ve işlemlerin yapılışını **formüle eden, işlemsel** bilgidir.
3. İşlemsel bilgiye başvurmamız gerektiği zamanı ortaya koyan **koşul** bilgisidir.
⇒ Eğer bu **bilgilerden** birinde **eksiklik** ya da **yanlışlık** varsa
- **Yeni öğrenme gerçekleşmez!**

3. Öğrenme bilginin örgütlenmesidir:

* **Bilgi**, dış dünyadan **olduğu gibi alınmaz!**
- Ana noktaları **çıkartılmalı / Yapılandırılmalı / İlişkilendirilmelidir.**

Bu **ilişkilendirmenin** öğrenme-öğretme sürecinde **desteklenmesi için**

A. Örgütlemeyi destekleyecek materyaller sunma:

* Öğrencilerin **örgütlemesini** kolaylaştırmak için (*Okuması için verilen materyallerde*)
- Uygun başlıklandırma
- Ana kavramları, fikirleri dikkat çekecek şekilde yazma
- Görsel ön örgütleyicilere başvurma
- Öğrenme hedefleri hakkında bilgi veren açıklamalar, ön sorular sunma

B. Öğrenciyi örgütleme işleri vermek:

* Örgütleme zaman alır.
- Örgütleme zamanını doğru kullanması için örgütleme işleri vermek gerekir.

4. Öğrenme doğrusal olmayan fazlar halinde gerçekleşir:

* Öğrenme, **başlayıp biten** bir olay **değildir.**
* Temelde üç **fazdan** söz edilebilir:
1. Öğrenen önce ön öğrenmeleri hatırlar
2. Sonra yeni gelen bilgiyi seçer
3. Sonra yeni bilgiyle ön bilgiyi örgütler, birleştirir.
=> Böylece yeni bir öğrenme başlar.
* Bu fazlardaki **hata** ya da **eksiklik** sonraki **öğrenmeleri etkiler.**

5. Öğrenme gelişimden etkilenir:

* Her öğrenciden **aynı öğrenme performansını bekleyemeyiz.**
* **Gelişimsel** sorunları çözmek için yapılabilecekler vardır.

6. Öğrenme stratejiktir:**Öğrenme stratejileri:**

* Öğrencilerin
- **Yeni bilgi ve becerileri almak, anlamlandırmak, saklamak** gerektiğinde
- Hatırlamak için kullandıkları **amaçlı eylem** ve **düşüncelerdir.**

Öğrenme Stratejileri (Etkiledikleri Süreçlere Göre)**A) Bilişsel stratejiler:**

- Akademik işi tamamlamak amacıyla kullanılır. (*soru çözme, altını çizme, özet*)

B) Üstbiliş stratejiler:

- Öğrenmeyi planlama, izleme ve kontrol amacıyla kullanılır.
- Örneğin *nasıl öğrenebileceğini düşünme, öğrenip öğrenmediğini kontrol...*

C) Sosyal ve duyuşsal stratejiler:

- Etkileşimi gerektiren ya da bireyin duyuşsal durumunu etkilemeye yönelir.
- Örneğin *kendini ödüllendirme, kendisi için önemini düşünme, arkadaşına sorma*

Öğrenme Stratejilerinin Önemi?

* Öğrenci artık **pasif** alıcı **değil** → **Aktif** işleyendir.
* Bilgi çağında **bilgilerin güncelliği** çok kısa sürede **ortadan kalkmaktadır.**
=> **Sürekli öğrenme ihtiyacı** vardır.

ÖĞRENMEYİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER**Öğrenmeyi Etkileyen Faktörler (olumlu-olumsuz)**

- a) **Olumlu** faktörler (öğrenmeyi **kolaylaştıran**)
- b) **Olumsuz** faktörler (öğrenmeyi **kolaylaştıran** veya **zorlaştıran**)

Öğrenmeyi Etkileyen Faktörler (doğrudan - dolaylı)

- a) Öğrenmeyi **doğrudan etkileyen** faktörler
- b) Öğrenmeyi **dolaylı etkileyen** faktörler

a) Öğrenmeyi Dolaylı Etkileyen Faktörler

- 1) **Öğreten** (öğretmen) 2) **öğrenme ortamı**

=> Öğrenmenin gerçekleşmesi için **öğretenin (öğretmenin)**
- Bilgisi, tecrübesi, becerisi, yaklaşımı, iletişimi vb. öğrenmede etkilidir.
=> **Öğrenme ortamı** öğrenmeyi dolaylı etkiler.
(öğrenme ortamı → 1) **Psikolojik** ortam 2) **Fiziksel** ortam olarak ikiye ayrılır.)

Psikolojik Ortam → Öğrenme için uygun kişiler arası ilişkilerin olup olmadığı
Fiziksel ortam → Öğrenmenin gerçekleşmesini sağlayan uygun çevresel koşullardır

b) Öğrenmeyi Doğrudan Etkileyen Faktörler

1. **Öğrenenden** kaynaklı faktörler
2. **Öğrenme malzemesinden** kaynaklı faktörler
3. **Öğrenme yönteminden** kaynaklı faktörler

1. ÖĞRENMEYİ ETKİLEYEN ÖĞRENENDEN KAYNAKLI FAKTÖRLER:

A) Türe Özgü Hazır Oluş:

- * Organizmanın bir davranışı gösterebilmesi için
- Biyolojik (genetik) donanımın uygun olması gerekir.

Türe özgü davranışlar: Aynı durumla karşılaşan bir türün tüm üyelerinin

- Otomatik olarak gösterdiği sabitleşmiş davranışlarıdır. (Papağan konuşur)

B) Olgunlaşma:

- Vücut organlarının beklenen fonksiyonları yerine getirebilecek düzeye gelmesidir.
- Olgunlaşma, **öğrenmeyle kazanılacak davranışların ön koşuludur.**
- Olgunlaşma **yaş** ve **zekâ** ile ilişkilidir.

1. **Yaş:** Yaşla birlikte öğrenme düzeyinde farklılıklar ortaya çıkar.
2. **Zekâ:** Zihinsel açıdan olgunluk, **zekâ** kavramı ile ele alınır.

C) Genel Uyarılmışlık Hâli ve Kaygı:

1. **Genel Uyarılmışlık Hâli:** Bireyin dışarıdan gelen uyarıcıları alma derecesidir.
 - Bireyin uyarıcılara **kapalı olması** → *Uyarılmışlık düzeyinin düşük (uyku hâli)*
 - **Çok fazla** uyarıcı alması → *Uyarılmışlık düzeyinin yüksek (panik hâli)*
 - ⇒ Her iki durum da öğrenmeyi zorlaştırır.
2. **Kaygı:** Nedeni belli olmayan korku ya da kötü hissin baskın olduğu psikoloji.
 - **Genel uyarılmışlık hâli** için geçerli olan durum, **kaygı** için de geçerlidir.
 - **Orta** düzeyde bir kaygı duymak öğrenmeyi **kolaylaştırılmaktadır.**

D) Eski Yaşantıların Aktarılması:

- * Yeni bir bilginin ya da yeni bir becerinin öğrenilmesi
- Öğrenilecek bu yeni bilgi/ beceriyle ilgili olan **ön (eski)** yaşantılara **bağlıdır.**
- Her yeni öğrenme **eski** öğrenmenin **üzerine kurulur.**

Öğrenmede "aktarım (transferans)

- Aktarmanın yeni öğrenmeye **katkısı** varsa → **Olumlu** aktarma (**pozitif transferans**)
- **Engelleyici** bir özelliği varsa → **Olumsuz** aktarma (**negatif transferans**)

1. **Olumlu Aktarma:** Bisiklet kullanan motosikleti kolay öğrenir.
2. **Olumsuz Aktarma:** İki parmak daktilo kullanan, 10 parmakta zorlanır.

Olumsuz transferle ilişkili olan bir diğer kavram da "**ket vurmada**"

- * Öğrenilmiş bir malzemenin hatırlanması sırasında ortaya çıkan **bozucu etkidir.**

- a) **İleriye ket vurma:** **Eski**nin daha sonra (**yeni**) öğrenileni hatırlamayı **engellemesi** (*Bankamatik kartının şifresini eski kartının şifresiyle karıştırması*)
- b) **Geriye ket vurma:** **Yeni**nin **eski** öğrenilmiş olanı hatırlamayı **engellemesi...** (*Almanca'dan sonra İngilizce öğrenmeyle Alm. Kelimeleri unutması*)

SOLOMON ve PERKİNS

- a) **Alt düzey** b) **üst düzey** aktarım (**transferans**) kavramlarını dile getirdiler.

a) Alt düzey transferans:

- **Spontane** (kendiliğinden) veya **otomatik** gelişmiş ve iyice yerleşmiş becerilerdir.

b) Üst düzey transferans:

- **Soyut** ve **zihinseldir.**

E) GÜDÜ (Motivasyon):

- * **İstekleri, arzuları, gereksinimleri, dürtüleri ve ilgileri** kapsar.
- * Organizmayı **uyarır** ve **harekete geçirir** ve belirli bir **amaca yönlendirir.**

Dürtü: Açlık, susuzluk, uyku, cinsellik gibi fizyolojik kökenli **güdülerdir.**
Gereksinim (ihtiyaç): Başarı, sevgi, statü gibi daha **karmaşık** olan **güdülerdir.**

- * Güdüler bir defa ortaya çıkıp doyurulduğunda **ortadan kalkar** (doyurulur)
- (*Açlık, uyku gibi tekrar ortaya çıkana kadar*)
- ⇒ Bu durum **güdülerin döngüsel** olduğunu gösterir.

Güdülemede 4 (dört) önemli kavrama işaret edilmektedir:

1. **İhtiyaçlar** (fizyolojik ve psikolojik sağlık için gerekli olanlar),
2. **Değerler** (Kendisi için faydalı gördüp ve elde etmeye ve/veya sürdürmeye çalışır)
3. **Amaçlar veya niyetler** (davranışın amacı veya niyetin **ne olduğu**)
4. **Duygular** (Güdü, amaca/değere ulaşma isteğidir → **Bütünleştiricidir**)

GÜDÜLERİN KAYNAKLARI nelerdir?

- a) **İçsel** kaynaklı b) **Dışsal** kaynaklı

a) İçsel Kaynaklı Güdüler:

- * Bireyi **harekete geçiren** durum, kendi içsel ödüllendirme sistemine **bağlıdır.**
- Bunlar; **açlık, susuzluk** gibi **fizyolojik** dürtüler
- merak, ilgi, başarıma** gibi **sosyal güdüler** olabilir.

*** Bir öğrencinin**

- Akademik yönden başarılı olma **ihtiyacı**
- Kendi kararları üzerindeki **kontrolünü artırır.**

b) Dışsal Kaynaklı Güdüler:

- * Öğrencileri öğrenme esnasında dışsal olarak etkiler.
- **Ödül alma, cezadan kurtulma, sosyal onay ...**

- ⇒ Kişi öğretmenin gözüne girmek için çalışırsa → **Dışsal kaynaklı güdülenir.**
- ⇒ Merak ettiği şeyleri çalışıyor ve keyif alıyorsa → **İçsel kaynaklı güdülenir.**

Güdü Çeşitleri (Bireyi harekete geçiren güdüler)**1) Birincil güdüler 2) İkincil güdüler****1) Birincil Güdüler:**

- Daha çok **fizyolojik**dir. (Bedensel gereksinimlerin **doyurulmasına** yöneliktir)
- (*Açlık, susuzluk, cinsellik, uyku, güvenlik, tuvalet ihtiyacı ...*)

2) İkincil Güdüler:

- **Öğrenme yaşantıları** sonucunda oluşur.
- (*Başarma, güç, ait olma, yakın ilişkiler kurma, egemenlik ...*)
- * **Bazen birincil güdüleri** dolaylı olarak **doyurabilir.**
- ⇒ **Para** ile karın doyurma → **Fizyolojik (Birincil güdü)**
- ⇒ **Para** gücünü yakın ilişkiler kurma → **(İkincil güdü)**

F) Dikkat:

- * **Bilincin belli bir noktada toplanmasıdır.**
- Kişinin amaçlarına ulaşabilmesi ve
- Bilişsel süreçleri harekete geçirip sürdürmesi için harcanan sınırlı insan kaynağıdır
- * İnsanların **algısı** ve **öğrenmesi** üzerinde **etkilidir.**
- ⇒ Bu nedenle **öğrenme için gerekli bir ön koşuldur.**

2. ÖĞRENMEYİ ETKİLEYEN**ÖĞRENME YÖNTEMLERİYLE İLGİLİ FAKTÖRLER****A) Öğrenmeye Ayırılan Zaman:**

- * Bu zaman, **bireysel farklılık gösterir** ve **öğrenmeyi etkiler.**
- * Öğrenciler "**aralıklı çalışma**" ya da "**toplu çalışma**" stratejilerini kullanır.
- * Bilgiler **kalcıdır.**

Aralıklı çalışma:

- Günde birkaç saat veya haftada birkaç saat ...
- Programlar yapılır.
- Öğrenme malzemesini **sistematik** tekrar eder.

Toplu çalışma:

- * Öğrenme malzemesini sadece sınav zamanı "sıkışık" bir şekilde çalışır.
- Bu öğrenciler bir dönem veya bir yıl öğrenme malzemesiyle **ilgilenmezler.**
- Sınav gününden önceki gece "**sabahlayarak**" sınava hazırlanırlar.
- Öğrenciler, **kısa zamanda yüksek notlar** alırlar.
- Ancak** → Bu bilgiler **kısa sürede unutulur.**

B) Öğrenilen Konunun Yapısı:

- * **Öğrenme malzemesinin** (konu, ders, kitap...) **kendine özgü bir yapısı vardır.**

Öğrenilen Konunun Yapısı (Öğrenme Malzemesinin Yapısına göre)

- 1) Parçalara Bölerek Çalışma 2) Bütün Hâlinde Çalışma

⇒ Hangisinin **daha faydalı olduğu konuya, derse** veya **kitaba** göre **değişir.**

1) Parçalara bölerek öğrenme (Çalışma):**Olumlu Yönleri:**

1. Bütünü parçalara ayırmanın **kolay** olması. (Yabancı kelimelerin öğrenilmesi)
2. Öğrenilecek malzemenin **aşırı uzun** olması. (Toplu öğrenme zordur → Parçalar)
3. Öğrenilen **güdülenmesine** yardımcı olur. (Öğrenilen her parçada güdü artar)

Olumsuz Yönleri:

1. Öğrenilen parçaların **bir araya** getirmek **ek tekrarlara** ister.
2. Parçaları birbirine **karıştırma** ve **sıralarını bozma** tehlikesidir.

2) Bütün hâlinde öğrenme:

* **Bazen** parçalara bölerek öğrenmeden **daha verimlidir:**

1. Malzeme parçalara bölünemeyecek kadar kısa olabilir.
2. Öğrenme malzemesi **kolay anlaşılır** ve **birbirine kolay bağlanabilir** olabilir.
3. Öğrenenin kendisine **bağlıdır.**
- Öğrenme becerisi, yeterliliği, zeki ve çabuk kavraması
- Bu durumda bütün hâlinde öğrenme **daha verimlidir.**

C) Öğrencinin Aktif Katılımı:

- Öğrencinin **öğrenme malzemesi karşısındaki durumu**
- Öğrenme malzemesi ile **ne kadar haşır neşir olduğu** durumdur.

* Öğrencinin bir öğrenme durumunda

- "**Pasif**" olmasından "**Aktif**" olmasına doğru giden süreç
- ⇒ **Dinleme** → **okuma** → **yazma** → **anlatma** şeklinde oluşur.
- (pasif) (aktif)
- ⇒ Gittikçe **öğrenmesi artar.**

Öğrencinin Aktif Katılım Aşamaları:

1. Not tutma (**Dinleme**)
2. Önemli yerlerin altını çizme (**okuma**)
3. Gözden geçirme (**okuma**)
4. Ana hatları çıkarma (**okuma**)
5. Ana fikri çıkarma (**yazma**)
6. Grafik veya şema çizme (**yazma**)
7. Örnekleri yazma (**yazma**)
8. Yüksek sesle tekrar yapma (**anlatma**)
9. Başkasına anlatma (**anlatma**)

D) Geri Bildirim:

- * İyi bir öğrenmede Öğrencinin
- **Öğrenip öğrenmediği** veya
- **Ne kadar öğrendiği** ile ilgili olarak **bilgilendirilmesidir.**
- * Kısaca **öğrenme sonucunun hemen bilinmesidir.**
- * Hataların neler olduğu hakkında **hemen dönüt** → **Çabuk öğrenmede** etkilidir.

Geri Bildirimin (Dönüt) Öğrenen Açısından Yararları

1. Ön bilgilerinin doğruluğunu **test etmiş** olur.
2. Aktarmayla yeni yapılandırıldığı bilgilerin geçerliğine ilişkin **bilgi edinir.**
3. Konuya ilişkin mevcut anlayışını detaylandırmasına **yardımcı olur.**
4. Yeterliliğine ilişkin **bilgi verir.**
5. İçsel motivasyonu **arttırır.**

3. ÖĞRENMEYİ ETKİLEYEN ÖĞRENİLECEK MALZEME İLE İLGİLİ FAKTÖRLER

- * Öğrenme malzemesi: **Öğrenilecek konu, şema, grafik, kitap, formül** vb.dir.
- * Malzemenin özellikleri → Öğrenimini **kolaylaştırabilir** veya **zorlaştırabilir**.
(Kolay telaffuz edilen sözcükler daha kolay öğrenilir)

A) Algısal Ayırt Edilebilirlik:

- * Etrafındaki malzemeden **kolay ayırt edilebilenler** → **Çabuk öğrenilir**.
(Herkesin siyah takım elbise giydiği yerde beyaz takım elbise giyme)
- * **Önemli olan kavram, dikkattir.**

MORGAN

- Ayırt edilebilirlik **dikkati çeker** ve öğrenmeyi (arttıkça) o kadar **kolaylaştırır**.
- Evinizin kapısını diğer kapılardan ayırt etmeniz gerekir
- Çocuğunuzu diğer formalı çocuklardan ayırt etmeniz gerekir.

B) Anlamsal Çağrışım:

- * **Öğrenilmek istenen** (konu-kavram) **önceki bilgi birikimleriyle** ne kadar ilişkiliyse
=> Öğrenme o kadar **kolaylaşır**.
- * Kavramların birbirini **silsileli çağrıştırmaları** → Öğrenme olasılığı artar.

Bir Malzemenin Anlamlı Yapan Şeylerin Neleridir?

- 1) Çağrışımsal anlamlar 2) Kavramsal anlamlar 3) Basamak dizilerine ilişkin anlamlar

=> Çağrışımsal anlam:

- * **Sözel bir malzemenin çalışırken nelerin hatıra geldiğini anlatır**.
- Çağrışımın çoksa bu malzeme **çok anlamlıdır** demektir.
- Bu öğrenen ile ilgili faktörlerden aktarım (**transferans**) kavramıyla ilişkilidir.

C) Kavramsal Gruplandırma:

- * Türk Dil Kurumunun tanımlarına göre **kavram** nedir?
1. **Bir nesnenin** veya **düşüncenin** zihindeki **soyut** ve **genel tasarımı**
- 2. **Felsefe açısından kavramın** "Nesnelerin veya olayların ortak özelliklerini kapsayan ve onları bir ortak ad altında toplayan genel tasarım."
- * "Gemi"nin **yolcu gemisi, yük gemisi, savaş gemisi** gibi türlerinin incelenmesi
(Öğrenilecek konunun kavramsal özelliklerine göre gruplandırma)
- **Konunun öğrenilmesini kolaylaştırır**.
- => Birbirine yakın veya benzer kavramları öğrenmek kolaydır.
- => Gruplar hâline getirmek de **öğrenilebilirliği artırır**.

Çağrışımsal anlam dizisi → **Özneldir** (Bireyin geçmiş yaşantılarına dayanır)

Kavramsal basamaklar dizisi → **Mantıksal** birtakım kurallara dayanır.
(Her yerde, her zaman, herkes tarafından aynı şekilde oluşturulabilir.)

Öğrenme Stratejilerinin Değeri Neden Arttı / Ne ile İlgili?

- 1) Öğrencinin **öğrenme sürecindeki rolü**,
- 2) **Yaşam boyu öğrenme gereksinimi**,
- 3) **Öğrenme stratejilerinin öğrenme ürünleri üzerindeki etkisi** ile ilgilidir.

1) Öğrencinin Öğrenme Sürecindeki Rolü:

- Öğrenme sürecinde **etkin** rolü vardır.
- **Bilgiyi kendine özgü** biçimde **örgütleyen** ve **işleyen** öğrenmedeki **ögedir**.
- Öğrencinin **uygun öğrenme stratejisini** kullanması ile **Öğrenme gerçekleşir**.

2) Yaşam Boyu Öğrenme Gereksinimi:

- * **Eğitim kurumlarının en önemli hedefi** => "Öğrenmeyi öğretme"dir.

3) Öğrenme Stratejilerinin Öğrenme Ürünleri Üzerindeki Etkisi:

- Akademik başarı
- Duyuşsal öğrenme ürünleri (*tutum, güdü, benlik algısı*)

Öğrenme Güçlüğü Yaşayan Öğrenciler:

- * **Öğrenme stratejilerini**
- Kendi kendilerine **geliştirmede yetersizdirler**.
- **Farklı bağlamlardaki işlere uygulamada güçlük çekerler**.
- **Kendiliğinden kullanamazlar**.
- Kullanırken **etkisiz olduğunu fark edemez** ve **değiştiremezler**.
- **Daha karmaşık stratejiler olarak kullanamaz**
- **Çabalarını en üst düzeye çıkarabileceklerine inanmazlar**.

* Bilgi ve becerileri **öğretirken**

- a) Öğrencilerin **gereksinim duyduğu stratejileri** belirleme:
=> Bir yandan da **öğrenme yollarını öğretmemiz gerekir**.
- Öğrencilerimizin **hangi stratejileri kullandığını**
- Bunları **ne nitelikte kullandıklarını değerlendirmeliyiz**.
=> Bunu **mevcut ölçekler** ya da **gözlem yoluyla yapabiliriz**.
- b) Sonra **bu stratejileri planlı bir şekilde öğretme**:
* Temel olarak **doğrudan öğretim/gösterip yaptırma** yolunu **kullanırız**.
- c) Temel olarak **stratejinin öğrenciye açıklanması**
- d) Öğretmenin **stratejiyi açıklayarak uygulaması**
- e) Öğrencilerin **uygulaması** ve öğrenmenin **değerlendirilmesi**

* **Stratejinin doğrudan öğretimi sonrası**

- Öğretmen, öğrencilere model olmaya devam etmeli
- Verdiği akademik işlerle öğrencileri stratejiyi kullanmaya yönlendirmeli
- * Öğrenme stratejilerini veya bunları nasıl kullanacağını **bilmeyen** öğrenciler
- Çok çabalasalar da başarılı olamaz.
- Başarısızlıklarını **yetenek durumlarına** ya da **öğretmenlerine** bağlarlar
- **Haksızlığa uğradıklarını** düşünürler.
- => Bu durum **güdülerini, benlik algılarını, tutumlarını olumsuz etkiler**.

(AUSUBEL)

1- SUNUŞ YOLUYLA ÖĞRETİM – ANLAMLILIK ÖĞRENME

Temel Özellikleri:

- * **Öğretmen merkezli** bir stratejidir.
- * Konu alanının **kavram, ilke** ve **genellemeleri**
- Öğretmen **organize edip sunar** => **Anlamlı öğrenme gerçekleştirilir**
- * Temel aldığı **yöntem tümdengelim** (bütünden parçaya, genelden özele)dir.
- * Öğretmen dersin başında
- Öğreteceği konunun **ana temasını söyler** ve
- Konuyu öğrencilere **basamak basamak anlatır**.

Not: Kavramların ve soyut konuların öğrenimini sağladığı için
=> **Daha çok ilköğretim 5. sınıftan itibaren** kullanılır.

* Konular işlenirken

- **Ardışıklık, aşamalılık, bilinenden bilinmeyene** ilkelerine uyulur.
- **Ön örgütleyici** – **organize ediciler** (*kavram haritaları, grafik, şema*) kullanılır.
(Önceki öğrenmelerle yeni öğrenmelerin ilişkilendirilmesi amaçtır)

Uygulama aşamaları (Sunuş Yoluyla Öğretim – Anlamlı Öğrenme) :

1. **Ön organize ediciler** kullanılır (Öğrenci öğrenmeye hazır hâle getirilir).
2. Konu **tümdengelim** yöntemiyle sunulur (*Kavram, ilke, bilgi birimi sunulur.*).
3. **Farklı örnekler** sunulur
- **İlke ve kavramlar** ile öğrencilerin **bilişsel süreçleri** aktif edilir.
(Öğretmen olumlu – olumsuz örnekler sunar, öğrenci açıklar ve öğrenci kendisi örnek verir)
4. Sunulan bilgiler **özetlenir**.

Dikkat !!! Sunuş yoluyla öğrenmede öğretmen – öğrenci etkileşimi **yoğundur**

=> **Çünkü** bu **anlatımın** yanında **soru – cevap, tartışma teknikleri** de kullanılır.
=> Öğrenci **aktivitesi düşüktür**.

Yararları (Sunuş yoluyla öğrenme) :

- **Kısa sürede çok bilgi aktarılır**. (Zamanın kısıtlı olduğu durumlarda kullanılır.)
- **Kalabalık sınıflar için idealdir**. (*Zor, soyut ve karmaşık konularda kullanılır*)
- Öğrencilerin **ön bilgileri yeterli olmadığı** durumlarda **etkili olur**.
- Dersin **girişinde, özetlenmesinde, tekrarında** kullanılır.

Sınırlılıkları (Sunuş yoluyla öğrenme) :

- **Sadece bilgi düzeyindeki hedeflerin öğretiminde** kullanılır.
- **Üst düzey hedeflerde kullanılmaz**.
- **Öğrenci aktivitesi düşüktür**. (*Ezber öğrenmeler gerçekleşebilir.*)
- **Sıkıcı** olabilir.
- Öğrencilerden **dönüt almak zordur**. (*Hataları düzeltmek zor olabilir*)

(BRUNER)

2- BULUŞ YOLUYLA ÖĞRETİM – ÖRNEK KURAL

Temel Özellikleri:

- * **Bruner**'e göre öğrenci → Bilgiye **kendisi ulaşmalı** ve bilgiyi **keşfetmelidir**.
- * Öğretim sürecinin merkezinde **öğrenci** vardır
- * **Kural** ya da **bilgi yapısını keşfeden öğrencidir**. (*Öğretmen rehberdir*)
- * Öğrenci **örnek inceler, deney yapar; ilke, tanım** ve **genellemelere kendisi** ulaşır.
- * **Tümevarım** yöntemi kullanılır.
- * **Güdüleyici** bir yaklaşımdır.
- **En önemli özelliği** öğrencinin **öğrenme güdüsünü artırmasıdır**.
- * Öğrencinin **sezgisel** düşünmesi gerekir.
- * **Bruner**
- * Öğrencinin **sezgisel** düşünmesini beslemek için
- Tam olmayan kanıtlarla **tahminde bulunmasını** ve
- Sonra **tahminlerini sistemli araştırma yaparak test etmesini** önerir.

Uygulama Aşamaları (Buluş Yoluyla Öğretim):

1. Öğretmen **örnek sunar**
2. Öğrenciler **örnekleri açıklar**
3. Öğretmen **ek örnekler verir**
4. Öğrenciler **ek örnekleri açıklar**
5. Öğretmen **örnekleri ve zıt örnekleri** (örnek olmayan durumları) verir
6. Öğrenciler **bu zıt örneklerle karşılaştırma yapar**
7. Öğretmen öğrencilerin belirlediği ilkeleri ve özellikleri açıklar, tamamlar
8. Öğrenciler **ilke ve genellemelere ulaşır ve tanım yapar**
9. Öğrenciler **ek örnekler verir**

Yararları (Buluş Yoluyla Öğretim):

- **Yaparak yaşayarak öğrenmeyi** sağlar → Kalıcı öğrenme
- **Üst düzey düşünme** becerilerini geliştirir.

Sınırlılıkları(Buluş Yoluyla Öğretim):

- **Zaman** alır ve **maliyeti** yüksektir.
- Ön bilgiler **yoksa amacına ulaşmaz**.
- **Karmaşık bazı konularda** sonuca **ulaşmayabilir**.
- **Olgu öğretiminde etkili değildir**.

(J. DEWEY)

3- ARAŞTIRMA-İNCELEME YOLUYLA ÖĞRETİM STRATEJİSİ

- **Öğrenci merkezli** bir stratejidir.
- **Öğrenci etkinliklerine dayalı bir problem çözme sürecidir**.
- Öğretmenin görevi: Uygun araştırma **problemlerini** belirlemektir. **Bu problemler:**
- 1- **Gerçek hayatta karşılaşılabilecek problemler** olmalı,
- 2- **Merak uyandırmalı,**
- 3- **Birden çok çözümlü olmalıdır.** →

3- Araştırma-İnceleme Yoluyla Öğretim Stratejisi (DEVAM)

- * **Tümevarım** ve **tümdengelim** yöntemleri kullanılır.
- * **Buluş yoluyla öğretim stratejisinde** olduğu gibi
 - Öğretmen bir **yol gösterici**, gerektiğinde **yönlendirici** bir **rehberdir**.
- * Problem çözme becerisini kullanarak **bilimsel yöntem** sürecini izlenir.
- * Öğretim, **öğrenci etkinliklerine dayalı** bir **problem çözme sürecidir**.
- * **Amaç, içeriğin aktarılması değildir.**
 - => Öğrencilerin
 - **Araştırma** ve **problem çözme yönteminin farkında olması** ve **kullanmasıdır**.
- * **Üst düzeyli zihinsel süreçlerin**(uygulama, analiz, sentez) geliştirilmesinde **etkilidir**.

Araştırma-İnceleme Yoluyla Öğretim Stratejisinin Uygulanması:

1. Problemi hissetme
2. Problemi tanımlama
3. Probleme ilgili bilgi top.
4. P. ilgili hipotezler kurma
5. Veri toplama (problemin çözümü için)
6. Hipotezleri test etme (Doğru-yanlış)
7. Problemin çözümü
8. Sonucu raporlaştırma

Yararları (Araştırma-İnceleme Yoluyla Öğretim Stratejisinin):

- * Problem çözme, eleştirel gibi **üst düzey düşünme becerisini kazandırır**.
- * **Üst düzey hedeflerde** kullanılır.
- * İletişim, **sorumluk alma, kaynaklara ulaşma becerisi kazandırır**.

Sınırlılıkları (Araştırma-İnceleme Yoluyla Öğretim Stratejisinin):

- **Maliyeti yüksek**
- **Zaman alır**
- **Kalabalık sınıflarda uygulanması zor**
- **Ön koşul öğrenmeleri eksik olan öğrencilerde uygulanması zor**
- **Her yaş ve her hedef düzeyi için uygun değildir** (Sınıf yönetiminde **zorluk**)

(BLOOM)

4- TAM ÖĞRENME STRATEJİSİ (YAKLAŞIMI)

Temel Özellikleri:

1. Bilgi **ünitelere** ayrılmıştır → Biri tam olarak öğrenilmeden diğerine **geçilmez**.
2. **Tam öğrenme modeli**
 - * Her sınıfta **hızlı öğrenen** ve **öğrenemeyen** öğrencilerin bulunduğunu
 - * Her öğrencinin **hazır bulunuşluk** düzeyine göre öğretimin yapılmasını
 - * Her öğrenciyeye
 - **İhtiyacı olan ek öğretim zamanı** ve **nitelikli öğretme hizmeti** sağlanırsa
 - (*ipucu, katılım, pekiştirme, dönüt*) her
 - => Öğrencinin **öğrenebileceğini** ve **tüm öğrencilerin** başarılı olacağını **savunur**.
 - => "**Öğrenemeyen öğrenci yoktur, öğretmeyen öğretmen vardır.**"

3. Değiştirilmez Özellikler:

Zekâ, genel yetenek, kişilik özellikleri, ailenin sosyoekonomik statüsü
Değiştirilen Özellikler:
Ön öğrenmeler, derse karşı ilgi, tutum, başarı inancı, ipucu, pekiştirme, dönüt, araç gereç ve zaman ...

Okullar → **Değiştirilebilir** özelliklerini geliştirerek **öğrenmeyi sağlamalıdır**.

4. Her ünite sonunda **izleme testi (formatif)** uygulanır.
5. Bloom eğitimdeki **normal dağılım eğrisini reddeder**
 - **Sola çarpık** bir **grafik** oluşmasını **kabul eder**.
 - %90'ın dışında kalan öğrenciler de tam öğrenmelidir.
 - **Öğretmene büyük görev düşmektedir** (%95-%100'ü amaçlamalı)
6. **Tam öğrenmenin 3 ögesi (değişkeni) vardır:**
 1. **Öğrenci** nitelikleri
 2. **Öğretim hizmetinin** niteliği
 3. **öğrenme ürünleri**

(**Öğrenci nitelikleri ve öğretim hizmetleri** → **öğrenme ürünlerini etkiler.**)

Tam Öğrenme Yaklaşımının Uygulama Basamakları:

1. Öğrenme birimlerinin **üniteler** şeklinde belirlenmesi
2. Ünitelerin **hedef-davranışlarının** belirlenmesi (hedef-davranış standardı (% 70)
3. **Ön koşul öğrenme düzeyinin** belirlenmesi
4. Öğretim **ünitesinin işlenmesine** geçilmesi (Etkinlikler düzenlenir.)
5. Ünite ya da konunun öğretimi **bittikten sonra**
 - **İzlemeye dönük değerlendirmenin** (*ünite, izleme testi*) yapılması (formatif Değ.)
6. a) İstenilen öğrenme standardına (%70) **ulaşmayan öğrenciler için**
 - **Tamamlayıcı ek öğretim etkinliklerini** yürütülmesi
6. b) Öğrenme düzeyi iyi olan öğrenciler için
 - **Zenginleştirilmiş öğretim etkinlikleri** düzenleme
7. **Tüm öğrenciler öğrenme standardına ulaşıncaya** bir sonraki üniteye geçilmesi
8. Birkaç ünite işlendikten sonra **summatif değerlendirme** yapılması
 - Öğrencilerin **öğrenme düzeyinin** belirlenmesi

Tamamlayıcı Öğretim Etkinlikleri:

- * **Öğretmen** veya **özel öğretici** tarafından gerçekleştirilir.
- **Bire bir** (*özel ders*) veya - **Küçük gruplarla öğretim**; (okulda, evde ek -ödev)
- * **Tekrar** (*farklı yöntem ve tekniklerle*) **öğretim**
- * **Kaynak** ve **yardımcı kitaplarla** / **Eğitsel oyunlarla** / **Bilgisayarlı** öğretim

Tam Öğrenmenin 3 Temel Değişkeni

NOT: Tam öğrenmenin

- **Giriş** (öğrenci niteliği) kısmı → **Bağımsız değişken**
- **Gelişme** (öğretim hizmetinin niteliği) kısmı → **Bağımsız değişken**
- **Sonuç** (öğrenme ürünleri) kısmı → **Bağımlı değişkendir**.

1. Öğrenci Niteliği: Öğrencinin **sürecin başında taşınması gereken** özelliklerdir.

a) Bilişsel Giriş Davranışları:

- **Daha önce öğrenilmesi gereken;**
 - * *Bilgi, beceri ve yetenekler* * *Okuduğunu anlama*
 - * *Ön koşul bilgiler* * *Dinleme becerisi*
 - * *Sözel ve işitsel yetenekler* * *Problem çözme becerisi*

b) Duyuşsal Giriş Davranışları:

- Öğrencinin **öğrenme ünitesine karşı;**
 - * *İlgisi* * *Tutumu* * *Akademik öz güveni (benlik)*

2. Öğretim Hizmetinin Niteliği:

Öğretim hizmetinin niteliğini 4 (dört) öge belirler:

1. İpuçları
2. Öğrenci katılımı
3. Pekleştirme
4. Dönüt-Düzeltilme (Geri Bildirim)

a) İpucu:

- * Öğrenciyi
 - Harekete geçirir
 - İstenilen davranışı yapmasına yardımcı olur. (mesajlar)
- * Hedefe ulaşmada yol gösterir (*soru sorma, açıklama, örnekleme, modeller, gerçek varlıklar, ses tonu, jest ve mimikler, harita, şemalar, grafikler...*).

Örnek: Türkiye'nin en büyük gölü hangisidir?

İpucu → (Hani canavarı olan) (Türkiye'nin doğusunda bir yer)

b) Öğrenci Katılımı:

- * Öğrencileri aktif kılmak ve Öğretim merkezli öğretim için
 - Etkinlikleri öğrencilerle birlikte planlamalı
 - Öğretimde **hedeflerden** ve **içerikten çok yöntem** ve **tekniklere** odaklanmalı.
 - Yani **farklı yöntem** ve **teknikler** kullanılmalıdır.

c) Pekleştirme:

- * Bir davranışın ortaya çıkma **olasılığını artıran uyarıcılara "pekiştirme"** denir.
- * Öğrenme **sirasında**, öğrencinin gösterdiği **olumlu davranıştan sonra**
- Öğretmen **pekiştirme verir**se (aferin, gülümseme, alkış) → O davranış **kalıcı olur**.

d) Dönüt-Düzeltilme (Geri Bildirim):

- * **Dönüt** => Öğrenciyeye yaptığı davranışın sonucu ile ilgili **bilgi vermektir**.
- * **Düzeltilme** => **Yanlışların** ve **öğrenme eksikliklerinin giderilmesi işlemidir**. (Öğretmenin "*doğru, yanlış, eksik*" demesi => Öğrenci için **dönüttür**)
- * Gerekli **uyarı** ve **düzeltilmelerin zamanında yapılması yönüyle önemlidir**.

Dönüt ve düzeltme

- Öğretim hizmetinin **niteliğini** ve **öğrenme düzeyini belirleyen en önemli öğedir**.

3. Öğrenme Ürünleri:

- Öğrenme **düzeyini** (*iyi, orta, kötü*)
- Öğrenme **çeşidini** (*bilişsel, duyuşsal, psikomotor*)
- Öğrenme **hızını** (*hızlı, yavaş*)
- **Duyuşsal** ürünleri (*kendine güven, güdü*)
- **Bilişsel** ürünleri (*kavrama, analiz, sentez, değerlendirme*) **kapsar**.

(PIAGET, VYGOTSKY, DEWEY, GESTALT, BRUNER) EĞİTİMDE GÜNCEL YAKLAŞIMLAR YAPILANDIRMACI ÖĞRENME YAKLAŞIMI

Yapılandırmacılıkta öğrenme → Deneyime bağlı **anlam oluşturma sürecidir**.

- * Bu süreçte **öğrenci aktiftir**.
- * Anlam oluşturan **öğretmen değil, öğrencidir**.
 - Bilgi yaşantılarını anlamlı bir duruma getirmeye çalışan
 - Özne bilgiyi oluşturan (yani bilgiyi yapılandıran) **bireydir** (öğrenci).
- * Bu nedenle yapılandırmacılık => **Nesnel bilgiyi reddeder**.

* **Öğretmen, Öğrencilerin**

- **Ön bilgilerinin** farkında olmalarını
- Çevre ile **etkileşime** geçmelerini
- **Üst düzey düşünme** becerilerini geliştirmelerini **sağlamalı**. (Bunun için *açık uçlu sorular sormalı, açık uçlu tartışmalar* yapmalıdır.)

* **Yapılandırmacılıkta Sınıflar:**

- => Bilgilerin aktarıldığı bir yer **değildir**.
 - Öğrencilerin **aktif katılımlarının** sağlandığı
 - **Sorgulama** ve **araştırmanın** yapıldığı
 - Problemin **çözülmediği bir yerdir**.

* Sınıflarda **etkin olan öğrencidir**.

- * **Öğretmen**
 - Ne öğreneceğini asla **söyemez!**
 - Öğrenenlere **bilgiye ulaşma yollarını keşfetmede yardımcı olur**.
 - Öğretme-öğrenme sürecinde **etkin bir araştırmacıdır**
 - **Öğrenciyle birlikte öğrenir**.

* **Bireysel farklılıklara önem verir.**

- **Tek doğru yerine** iki kişi **aynı olaya farklı anlamlar** yükleyebilir.
- **İş birliğine dayalı** öğrencilerin **birbirlerinden öğrenmeleri sağlanır**.

Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımı (DEVAM)

- * Yapılandırmacılıkta → **Kavram öğretimi** esastır.
- Belirlenen kavramların kazandırılması **amaçlarıdır**.
- **Kavramlar tematik öğrenme yaklaşımı** ile öğretilmektedir.
- * **Değerlendirme, öğretim sonucuna dönük değildir!**
- * **Değerlendirme, öğretim sürecine** dökündür (portfolyo).
- * Öğrencinin **öğrenme sürecinde ortaya koyduğu her şey değerlendirilir**.
- * **Süreç değerlendirme, alternatif değerlendirme, otantik değerlendirme, tümel değerlendirme** olarak da tanımlanabilir.

* Yapılandırmacılık → **Buluş yoluyla öğrenme** yaklaşımının **geliştirilmiş hâlidir**.

- * Yapılandırmacılık ile **Buluş yoluyla öğrenmenin Farkı**
- * **Buluş yolunda**
- Öğrenci öğretmen yönlendirmesiyle düşünerek ilke ve genellemelere ulaşır.
- * **Yapılandırmacılıkta**
- Öğrenci, öğretmen rehberliğinde deneyimler geçirir
- Birincil bilgi kaynaklarıyla anlam (özel gerçeklerini) üretir.

Yapılandırmacı Öğrenme Kuramı Üç Temel Grupta Ele Alınabilir:**1-Bilişsel yapılandırmacılık (Piaget):**

- Öğrenme, zihinsel yapıda meydana gelir
- Öğrenme, denge (özümleme, uyumsama) süreçlerinden oluşur. **Denge (Zihin)**

2-Sosyal yapılandırmacılık (Vygotsky):

- Öğrenme, çocuğun çevre ile etkileşime geçmesiyle oluşur.
- Öğrenme diğer bireylerle paylaşılan etkinlikler sırasında oluşur.

3-Radikal Yapılandırmacılık (Von Glasersfeld):

- Bilginin sadece birey tarafından oluşabileceğini savunur.

**(JOHN DEWEY, KİLPATRİCK VE BRUNER)
PROJE TABANLI ÖĞRETİM YAKLAŞIMI****Proje tabanlı öğretim yöntemi**

- * **Bilimsel düşünmenin adımlarını öğretmek**,
- * Öğrencilerin ilgilendikleri bir konuda
- **Araştırma** yapmalarını,
- **Sonuçlarını bir raporla düzenlemelerini**
- Sınıfta ya da yarışmada **sunmalarını amaçlar**.
- * Bir **problem çözme** etkinliğidir.
- Öğrenciler, **bireysel** ya da **grup** olarak çalışır.
- Bir **problem** ya da **senaryo** üzerinde çalışılır.
- Gerçek yaşam koşullarına uygun **disiplinlerarası** bağlantı kurulur.
- (**disiplinlerarası** → *konular, etkinlikler, bilimsel alanlar*)
- * **Bilimsel yöntem süreç becerileri geliştirilir**.
- Gerçek yaşamda karşılaşılan **sorunlar senaryo çerçevesinde** öğrencilere verilir
- Öğrencilerin bu **sorunlara çözümler bulmaları** sağlanır.

Proje tasarıları Nasıl Olmalı?

- **Üst düzey öğrenmeye** (problem çözme, eleştirel, yaratıcı düşünme)
- **Bilimsel yöntemi** kullanmaya
- **Günlük yaşamla ilişkilendirmeye**
- Birden fazla **konu alanı** ve **dersi kapsamaya**
- **Farklı kaynaklardan araştırma yapmaya** yönelik olmalıdır.

Değerlendirme:

- * Öğretme-öğrenme etkinlikleri ve **değerlendirme**
- **Ürüne** ve **sürece yönelik** olarak yapılır.
- *Sergi, drama, gazete, pano vb.* hazırlanarak **ürünler sunulur**.

Proje Tasarımlarında Bulunması Gerek Esaslar:

- **Birden çok çözüm yolu** (hipotez, denence) **barındırma**
- **Üst düzey zihinsel becerileri** (yaratıcı, yansıtıcı düşünme) **geliştirmeye** yönelik olma
- **Bilimsel yöntemi** (araştırma sistematizini) **kullanabilme**
- **Günlük yaşamla ilişkili olma**
- Birden fazla **dersi** (disiplini) **ilişkilendirme**
- **Farklı kaynaklardan araştırma yapmaya** yönelme
- **Bireysel** ve **grupla çalışmaya uygun olma**
- **Yaparak ve yaşayarak öğrenme** söz konusudur.
- Öğrenci **kendi artı** ve **eksilerinden sorumludur**.
- **Proje tasarısı, planlama, araştırma, değerlendirme faaliyetleri**
- **Öğretmen** ve **öğrenci** tarafından **birlikte yapılır**.

Sınırlılıkları:

- **Zaman sorunu**
- **Sınırın iyi çizilmesi** gerekir. (Ona göre hedef belirlenir)
- Yoksa hedeften **sapma** meydana gelir.
- **Her zaman orijinal ürün** ortaya **çıkamayabilir**.

NOT:

- * Proje tabanlı öğretim yöntemi sonucunda
- ⇒ **Mutlaka bir iş, ürün, performans (proje) ortaya konmalıdır**.

*** John Dewey** Probleme dayalı öğrenme yaklaşımını

- * **İlerlemecilik eğitim felsefesi akımı** ve araştırma-inceleme yoluyla
- **Öğretim stratejini** olarak ortaya koydu.
- * Probleme dayalı öğrenmenin temeli
- ⇒ **J. Dewey**'in "**yaparak-yaşayarak öğrenme ilkesi**"nden alınmıştır.

P.D.Ö. Yaklaşımı

- * **Çözülmesi gereken bir problemle** başlar.
- Bu problemin gerçek hayatla ilgili olması
- **İlgi** ve **merak** uyandırması **şarttır**.
- ⇒ Bu, gerçek hayattaki problemlerle **daha önceden** yüz yüze gelmesini sağlar.

* Öğrencilerin problem çözme sürecinde

- **Alternatifler** geliştirerek,
- **Bilimsel yöntemi** ve **problem çözme aşamalarını** kullanarak öğretir.

* **Asıl amaç** mevcut problemi **çözmek değil**

- ⇒ Hayat boyu karşılaşılabilecek **problemlere uygun çözüm stratejileri** geliştirmektir.
- * Burada **problem araçtır** ⇒ **Asıl amaç** belirlenen **hedefe ulaşmaktır**.
- **Bu hedef, problem çözme stratejileri geliştirmektir**.

* **Üst düzey** ve **karmaşık zihinsel beceriler** geliştirilir.

* **Düşünmenin en yüksek biçimidir**.

Problem Çözme Yönteminde Kullanılan İşlem Basamakları:

1. Problemi **hissetme**
2. Problemi **tanımlama**
3. Problemle ilgili bilgilerin **toplanması**
4. Problemle ilgili **hipotezler** kurma
5. **Veri toplama** (problem çözümü için)
6. Hipotezleri **test etme** (Doğru-yanlış)
7. Problemin **çözümü**
8. Sonucu **raporlaştırma**

Problem Çözme Yöntemindeki**Problem Durumlarında (Öğrenme Senaryolarında)
Bulunması Gereken Özellikler:**

- * **En önemli özellik** ⇒ **Gerçek yaşamla ilgili** olmalı.
- **Çok yönlü düşünmeyi** gerektirmeli.
- **İlgi ve merak** uyandırmalı.
- Probleme dayalı öğrenme senaryoları, **birden çok çözüm yolları** içermeli.
- **Hedefe ulaştırıcı** olmalıdır.
- Öğrencinin **düzyine** (zihinsel yapısına) **uygun** olmalıdır.
- Öğretmen **problem üretebilmeli** ve problem, **günlük yaşam ile ilgili** olmalı ve gerekli **transferler** yapılmalıdır.
- **Üst düzey düşünmeyi, araştırma-inceleme** yapmayı sağlamalıdır.
- Asıl olan problemi çözmek değil hedefe ulaşmak olmalıdır.
- Kalabalık gruplara değil **küçük gruplara** uygulanmalıdır (**2-6 kişilik**).

**Probleme Dayalı Öğrenme Yaklaşımının
Öğrencilere Kazandırdıkları Özellikler:**

- * Problem çözmeyi **öğrenmek** ⇒ **Öğrenmeyi öğrenmektir**.
- **Kendi kendine öğrenmiş** olur.
- Yaşamla yüz yüze gelme
- Araştırma, çözüm üretme
- Ekip çalışması becerileri
- Bilimsel düşünmeyi öğrenme
- Üst düzey düşünme becerileri geliştirme
- İletişim becerileri
- İlgi ve güdülenmeyi artırma

NOT: İçeriğin ayrıntılarına fazla önem **verilmez**.

(HEBB, CAİNE CAİNE)**BEYİN TEMELLİ ÖĞRENME (NÖROFİZYOLOJİK KURAM):****Beyin Temelli Öğrenmede Hebb ve Caine Caine**

- * Gerçek problemlerin çözümünüyle
- **En iyi öğrenmenin** olacağını ve
- Öğrencinin **öğrenme sürecine etkin katılımının** sağlanması gerektiğini **savunur**.
- Öğretmen ise **rehber** rolündedir.
- * **Yapısalcı** yaklaşım gibi **yaparak-yaşayarak öğrenmeyi** savunur.
- * **Öğrenme 5 duyu organına hitap etmelidir** (temeli budur.)
- Böylelikle öğrencinin **dikkat** ve **güdülenmişlik düzeyi** yüksek tutulur.

Caine and Caine'ne göre

- * Beynin **her iki lobunun** da kullanımı
- Beynin kapasitesini **iki kat değil, kat kat artırmaktadır**.
- **Hızlı** ve **etkili öğrenme için** beynin **her iki lobu da koordineli** olmalı.